

LIETUVOS KARIJOMENĖS STATUTAI.

Projektas.

Originale parašyta: Tvirtinu.
Majoras *Šližys*,
Krašto Apsaugos Ministeris.
1923 m. VI. 12.

ŠAUDYMO
STATUTAS

III DALIS

Vokiečių 08 metų tipo

SUNKUSIS KULKOSVAIDIS

B. Technika.

K. A. M. Karo Mokslo Skyriaus leidinys.

Kaunas 1923.

LIETUVOS KARIJOMENĖS STATUTAI.

Projektas.

Originale parašyta: Tvirtinu.

Majoras *Slizys*,

Krašto Apsaugos Ministeris.

1923 m. VI. 12.

ŠAUDYMO
STATUTAS

III DALIS

Vokiečių 08 metų tipo

SUNKUSIS KULKOSVAIDIS

B. Technika.

K. A. M. Karo Mokslo Skyriaus leidinys.

Kaunas .: .: .: .: .: .: .: .: .: 1923.

12440

Mokomosios
literatūros
fondas

Ižanga.

Kulkosvaidžiai yra ginklai, kurie atlieka visus tuos darbus, kuriuos kitose aplinkybėse turi atlikti žmonės. Jie duoda šovinius, užtaiso, įskelia pistoną, ištraukia iššautas gilzes ir išmeta jas pro išmetamąją triūbelę laukan.

Kulkosvaidžiai statomi ant lafetų (rogių, trikojo) arba jie turi buožę ir šakutę (dvikoji) šaudymui iš peties.

Jų svarbiausias skirtumas nuo kitų ginklų tas, kad iš jų galima iššaudyti labai didelis skaičius šovinių be jokio ugnies pertraukimo.

Galima šaudyti taipgi ir atskirais šoviniais. Sąlygos vartojant fronte šios:

Kulkosvaidis turi turėti tą patį šovinį kaip šautuvas ir negali būti blogesnis balistikos atžvilgiu už pėstininkų šautuvą. Turi būti galima greitai pamainyti sugedusios dalys. Mechanizmas turi būti apsaugotas nuo dulkių ir purvų.

Kulkosvaidžiai skirstomi iš konstrukcijos principų į 3 svarbiausias grupes:

1 grupė. **Kulkosvaidžiai su slankiojamu vamzdžiu.** Svarbiausias šios grupės pavyzdys yra Maksimo sistemos kulkosvaidis.

Vamzdis ir spyna eina drauge šiek tiek atgal ir spyna tik tada atsiskiria nuo vamzdžio, kada kulipka išėjusi iš vamzdžio.

Atsiskyrus spynai nuo vamzdžio, rėmai eina toliau atgal ir įtempia rankena grąžinantį spyruo-

- e) taikomasis įtaisas,
- g) gražinančio spyruoklio įtaisas,
- i) vamzdis,
- k) rėmai ir
- l) spyna.

Dalys skirstomos į nejudamąsias a—g ir judamąsias i—l (kurios eina atgal ir priekin).

1. Nejudamosios dalys.

a) Aušintuvas.

Aušintuvas yra vamzdžio guolis ir į jį įpilamas skystimas. Skystime vamzdis slankioja atgal ir priekin. Vasarą įpilamas į aušintuvą vanduo, žiemą pridedama prie vandens glicerino ($1/2$ — 2 s glicerino).

Aušintuvo dalys yra šios:

- aušintuvo priekinis dugnas,
- aušintuvo triūba,
- aušintuvo užpakalinis dugnas ir garų renkamoji triūbelė su rankove.

Aušintuvo priekinis dugnas (3 ir 4 brėž.) uždaro aušintuvą iš priekio, jis yra įsuktas į aušintuvo triūbą.

Priekiniame aušintuvo dugne yra:

- vamzdžio skylė,
- garų renkamosios triūbelės skylė,
- garų išeinamoji skylė ir sargo pamatas.

Be to, prie aušintuvo priekinio dugno pritaisyti: garų išeinamoji triūbelė ir įstrižas lovelis.

Vamzdžio skylėje guli priekinis vamzdžio galas; jos priekinėje išplėstoje pusėje yra graižtvos, į kurias įsukama atatrakos padidintojo užpaka-

linė gilzė, kurioje slankioja vamzdis ir kuri kartu asbesto siūlą prispaudžia prie vamzdžio skylės. Tepalo primirkęs asbesto siūlas uždaro vamzdžio skylę nepraleisdamas vandens.

Garų renkamosios triūbelės skylėje yra graižtvos, į kurias įsukama garų renkamosios triūbelės uždaromoji rintė. Garų renkamosios triūbelės skylės viršuje yra maža išgrąža su graižtva laikomajai garų renkamosios triūbelės rintei.

Garų išeinamoji skylė išleidžia garą laukan ir turi graižtvą, kurioje įsukti garų išeinamosios triūbelės surakinamieji pirštai, už kurių užkabinami, toliau garui išleisti, garų išeinamosios žarnos surakinamieji pirštai.

Prie vandens išleidžiamojo įtaiso pritaisyta grandinė su kamščiu, kuris, vežant kulkosvaidį, uždaro garų išeinamąją skylę, kad peranksti neišbėgtų skystimas.

Sargo pamatas turi viršuje karpą panašią į kregždės uodegą, į kurią įdedamas sargas. Sargas įtvirtinamas tam tikra rinte.

Garų išeinamoji triūbelė jungia garų renkamąją triūbelę su garų išeinamąja skylė. Ji yra viduje priekinio aušintuvo dugno vinim prisegta.

Įstrižas lovelis (šaukšto formos) padeda įvesti vamzdį į jo skylę. Jis įsuktas į tam tikrą išgrąžą priekiniame aušintuvo dugne.

Aušintuvo triūba.

Aušintuvo triūba, cilindro formos, graižtvomis užsukta ant priekinio ir užpakalinio aušintuvo dugnų. Didesnių įgaubų reikia labai vengti, kadangi aušintuvo triūba darosi kreiva, suspaudžia vamzdį savo guoliuose ir neduoda jam slankioti.

Prie aušintuvo triūbos yra vandens išleidžiamasis įtaisas.

Jo dalys yra šios:

išleidžiamoji dėžė,
išleidžiamasis velenas,
išleidžiamoji svirtis su laikomąja plunksna.

Išleidžiamajoje dėžėje guli visos jos dalys. Išleidžiamasis velenas sukamas išleidžiamąja svirtimi ir tuo būdu atidaroma ir uždaroma vandens išeinamoji skylutė.

Išleidžiamoji svirtis sustiprinta ir rinte sujungta su išleidžiamuoju velenu. Išleidžiamosios svirties laikomoji plunksna išsoka į tam tikras išleidžiamosios dėžės iškarpas ir neleidžia išleidžiamajam įtaisui pačiam atsidaryti.

Aušintuvo užpakalinis dugnas (5 brėž.).

Jis uždaro aušintuvą iš užpakalio. Jis sujungtas su aušintuvo triūba graižtvomis ir užpakalyje su kulkosvaidžio dėže dviem sijelėmis.

Jo dalys yra šios:

vamzdžio lizdas,
išgrąža šovinių išmetamajai triūbelei,
skylė išmetamosios triūbelės plunksnai,
vandens įpilamoji skylė,
aušintuvo gembės.

Be to, pritaisyta prie užpakalinio aušintuvo dugno:

garų renkamosios triūbelės dyglio lizdas,
šovinių išmetamoji triūbele su jos plunksna,
vandens įpilamosios skylės rintė (5 brėž.).

Vamzdžio lizde guli ir slankioja užpakalinis vamzdžio galas. Į vamzdžio galo apskritą išdrožą

įdėtas asbesto siūlas uždaro aušintuvą, nepraleisdamas vandens.

Išgrąžoje išmetamajai triūbelei guli išmetamosios triūbelės priekinis galas.

Skylė išmetamosios triūbelės plunksnai leidžia įstatyti ją į išmetamąją triūbelę.

Įpilamoji skylė leidžia įpilti į aušintuvą skystimo. Kad geriau būtų galima uždaryti įpilamąją skylę, iš vidaus, pailginti graižtvoms, įstatyta sustiprinimas.

Aušintuvo gembėmis stovo lopšys laiko kulkosvaidį. Sugedusioms gembėms pamainyti, yra įtaisyti gembių žiedai, kurie ant gembių užmauti ir įtvirtinti vinimis.

Garų renkamosios triūbelės dyglio lizdas yra pritaisytas užpakaliniame aušintuvo dugne. Jame guli užpakalinis garų renkamosios triūbelės galas savo dygliu.

Išmetamoji triūbelė paleidžia iššautas gilzes. Jos plunksna, kurią prilaiko dėžės kaištis, neleidžia gilzėms kristi dėžėn. Ji įeina pro išpiovą išmetamosios triūbelės apačioje į vidų ir laiko gilzes, prispaudusi jas prie viršutinės išmetamosios triūbelės sienos.

Įpilamoji rintė uždaro įpilamąją skylę, įsukant ją į skylės graižtvas. Kad, kulkosvaidžiui sušilus, būtų galima išsukti rintę, yra prie jos pritaisyta medinė kepurė. Rintė su dėže sujungta grandinėle.

Garų renkamoji triūbelė su rankove.

Garų renkamoji triūbelė su rankove sudaro garų reguliatorių ir išleidžia šaudant pasidarančius garus.

Jos dalys yra šios:
garų renkamoji triūbelė,
rankovė,
garų renkamosios triūbelės dyglis,
garų renkamosios triūbelės uždaramoji rintė
su įtvirtinamąja rinte.

Į garų renkamąją triūbelę įeina aušintuve pasidarantieji garai pro 2 keturkampes skylės, kuriuos yra priešakiniam ir užpakaliniam garų renkamosios triūbelės galuose; toliau garai eina pro garų išeinamąją triūbelę laukan.

Rankovė trumpesnė už garų renkamąją triūbelę ir laisvai slankioja ant jos. Tuo būdu ji uždaro vieną iš dviejų garų renkamosios triūbelės skylių ir visados žemiau esančią, kadangi rankovė savo sunkumu slysta žemyn. Kad rankovei nereikėtų slysti visu savo ilgumu ant garų renkamosios triūbelės, yra padaryti tam tikri žiedai.

Garų renkamosios triūbelės dyglis įkištas į jos užpakalinį galą ir įtvirtintas vinimi. Jis guli tam tikrame užpakaliniame aušintuvo dugne pritaisytame lizde.

Garų renkamosios triūbelės uždaramoji rintė įsukama į priekinį aušintuvo dugną ir uždaro garų renkamąją triūbelę iš priešakio.

b) Dėžė.

Dėžėje yra visas kulkosvaidžio mechanizmas.

Jos dalys yra šios:

dėžės sienos,
dėžės dugnas,
dėžės dangtelis.

Dėžės sienos (6 brėž.).

Dėžės sienose yra:

išpiovos gerklei,
išpiovos rėmams,
skylės dėžės kaiščiui,
skylės dangtelio ašiai,
skylės uždaro kaištukui,
skylės uždaro ašiai.

Toliau prie dėžės sienų yra:

sijelės sujungti dėžei su aušintuvu (kregždės uodegos formos),
viršutinės plokštelės,
apatinės plokštelės,
taikomojo žiūrono (ir panoramos) pamatas,
priešakiniai gražinančio spyruoklio dėžei dygliai.

Be to, priguli prie dėžės sienų:

dėžės kaištis,
dėžės dangtelio ašis,
uždaro kaištukas,
uždaro ašis,
dešinysis ir kairysis skląstai.

Į dėžės išpiovas gerklei įdedama gerklė. Išpiovos rėmams priekiniame jų gale siauresnės, užpakaliniame gi platesnės skląstams įdėti. Kairiosios išpiovos kraštai trikampiai, kadangi kairiojo skląsto kraštai turi trikampių išdrožių.

Sijelės (kregždės uodegos formos) yra prinitotos prie dėžės sienų; jos įeina į tam tikras užpakalinio aušintuvo dugno išpiovas ir sujungia jį tuo būdu su dėže.

Viršutinės plokštelės veda ugnies vikšrą. Spynai einant atgal, jo ragiukai guli ant viršu-

tinų plokštelių ir neleidžia jam nukristi toľ, kol jis ištraukia šovinį iš gerklės.

Apatinės plokštelės taip pat, kaip ir viršutinės plokštelės, prinituotos prie dėžės sienų. Ant jų slankioja rėmų lentelių apatiniai kraštai.

Taikomojo žiūrono pamatas prisuktas prie kairiosios dėžės sienos.

Ant priešaktinių dėžės dyglių užkabinama gražinančio spyruoklio dėžė. Apatinės iš jų turi tiesiakampę išpiovą gražinančio spyruoklio dėžės laikomajai plunksnai (apačioje priplakta).

Dėžės kaištis ir dangtelio ašis guli tam tikrose skylėse ir tuo būdu sujungia aušintuvo užpakalinį dugną su dėže. Ant dėžės kaiščio yra uždėta išmetamosios triūbelės plunksna. Dangtelis sukasi ant savo ašies.

Uždaro kaištukas turi plunksną, kuri neleidžia jam, įdėjus jį į tam tikrą skylutę, iškristi. Tokiam pačiam tikslui turi ir uždaro ašis plunksną.

Abu skląstai įdedami į tam tikras dėžės užpakalines išpiovas; jie aprėžia rėmų ėjimą atgal.

Kairysis skląstas turi trikampį išdrožų savo kraštuose įdėti jam į trikampus dėžės išpiovų kraštus.

Iš oro jis turi vieną dyglį gražinančio spyruoklio dėžei užkabinti.

Dešinysis skląstas turi keturkampį išdrožų, kuriomis jis įdedamas į dėžės dešinėsios lentelės išpiovą. Jis daug stipresnis už kairįjį skląstą ir turi iš oro vieną gembę, ant kurios yra uždėtas sulaikiklis, kuris sulauko rankeną trumpą momentą ir neduoda jai atšokti viršun. Prie sulaikiklio ant gembės uždėtas atsitrenkimo ratukas, kuris pritvirtinamas žiedu ir kaišteliu. Atsitrenkimo ra-

tukas priverčia rankeną, rėmams einant atgal, pasikelti viršun.

Dėžės dugnas (7 brž.).

Ant jo yra:

šoninės sijelės,
dugno ausys.

Jame yra:

išleidžiamosios skylės.

Be to įsuktas į dėžės dugną leistuvui dyglis.

Dėžės dugnas sujungia apačioje dėžės sienas. Užpakaliniame jo gale jis sutrumpintas, kad būtų galima, nuleisti uždara žemyn. Kada uždaras pakeltas, tarp dėžės dugno ir uždaro apatinio kranto yra mažas tarpas.

Prie šoninių sijelių yra prinituotos dėžės sienos. Pro dugno išleidžiamąsias skylės išleidžiama surinkti šaudant vanduo ir alyva.

Dėžės dugno ausys apatinėje jo pusėje sujungia tikrąjį kulkosvaidį su rogėmis (stovu).

Dugno dyglis duoda leistuvui linkmę.

Dėžės dangtelis (8 brž.).

Dangtelis uždaro dėžę iš viršaus.

Prie jo yra:

dangtelio lenkimas,
sustiprinimas ugnies vikšrui (priekalas),
išpiova taikikliui,
išpiova uždaro iškišuliui.

Be to, pritaisyta prie dangtelio:

dvi dangtelio plunksnos,
spaustuvas su taikikliu,
užsaga su spyruokliu ir rintele.

Dangtelio lenkimas prinituotas prie dangtelio ir dangtelio ašimi sujungtas su dėže.

Sustiprinimas ugnies vikšrui yra tiesiog virš ugnies vikšro. Ugnies vikšrui kylant aukšty, jis sulaukomas to iškišulio (sustiprinimo) ir tuo būdu sumažinamas kylančio ugnies vikšro trenkimas į viršutinį spynos keteros apribotoją.

Išpiovos taikikliui ir uždaro iškišuliui pritaikintos prie minėtų dalių didumo.

Dangtelio plunksnos spaudžia, spynai einant atgal, ugnies vikšrą žemyn.

Spaustuvą veda spyną užpakalinėje jos padėtyje. Kadangi rėmų briaunų išdrožos neina iki galo, (kad būtų galima spyną išimti), tai užpakalinėje spynos padėtyje spaustuvą veda spyną, spausdamas jos liemens viršutinę lentelę. Spauštuvė yra išilgai išgrąža taikiklio spaudžiamajai gilzei ir skersinė išgrąža taikiklio ašiai.

Užsaga uždaro dėžę. Atidarant ją, užsaga spaudžiama priekin, kad ji išeitų iš uždaro iškišulio išdrožos. Užsaga vedama dviem žiedais ir laikomąja rintele. Spaudžiant užsagą priekin, suspaudžiamas jos spyruoklis, kas ją stumia vėl atgal ir tuo būdu uždaro dėžę.

c) Uždaras (8 brž.).

Uždaras uždaro kulkosvaidį užpakalyje ir juo kulkosvaidis sukamas ir kilojamas.

Jo dalys yra šios:

uždaro sijelės,
rankinės,
nuleidžiamasis įtaisas,
atsarga.

Uždaro sijelės.

Jose randasi:

2 išgrąžos uždaro kaištukui ir dar 2 uždaro ašiai,
2 išdrožos dėžės sienoms,
iškišulys dangtelio užsagai,
uždaro langas,
aprėžiamoji vinelė,
2 ausys atsargos ašiai,
2 ausys nuleidžiamosios svirties ašiai,
guolis leistuvo tarpdančiui,
rankinių rageliai su laikomosiomis plunksnomis.

Be to, pritaisyta:

uždaro langinė,
leistuvo tarpdantis,
Ant uždaro ašies uždaras nuleidžiamas ir pakeliamas.

Kaištukas, uždara uždarius jungia jį su dėže.

Į uždaro sijelių išdrožas įeina dėžės sienos, kurias uždaras tuo būdu stiprai tarpusavy laiko.

Uždaro iškišulys praeina pro dangtelio išpiovą užsagai; užsagą paleidžiant, ji įeina į iškišulio išdrožą ir uždaro dėžę.

Langas yra vamzdžio linijoje. Spyną išėmus, ir rankeną pastačius stačiai galima žiūrėti, nuleidžiant uždaro, pro vamzdį ir jį valyti arba tepti.

Ant aprėžiamosios vinelės uždėta langinė, kuri uždaro langą; be to ant jos uždėtas nuleidžiamosios svirties spyruoklis.

Pro viršutinės ausis praeina atsargos ašis. Ausų priešakyje yra išgrąža, kurioje esti spyruoklis atsargai žemyn spausti.

Pro apatinės ausis praeina nuleidžiamosios svirties ašis.

Apatinėje uždaro pusėje yra išdroža (guolis) leistuvo tarpdančiui, kuris sujungia nuleidžiamąją svirtį su leistuvu.

2 viršutiniai ir 2 apatiniai rageliai sujungia rankines su uždaru. Ant viršutinių ragelių priplaktos laikomosios plunksnos, kurios neleidžia, kulkosvaidžiui šaudant, teptukams atsisukti.

Rankinės.

Rankinėmis kulkosvaidis sukamas ir kilojamas.

Jos dalys yra šios:

alyvos triūbelė su laikomąja rinte,
laikomieji žiedai,
medinis kotas,
dangtelis su graižtvomis,
teptukas.

Alyvos triūbelė yra įdėta į uždaro ragelius; apačioje triūbelė rinte uždaroma ir kartu sujungiama su rageliais; viršuje ji turi viduje graižtvas dangteliui įsukti.

Laikomieji žiedai, viršuje ir apačioje užmauti ant medinio koto, sulaiko ji, kad nesisuktų.

Medinis kotas apsupa alyvos triūbelę ir pritaikintas rankos formai, kad kiekvienas pirštas galėtų laikyti. Koto šiurkštumas neleidžia rankai slėsti.

Dangtelis įsukamas savo graižtvomis į alyvos triūbelę. Apatinėje jo pusėje yra aplink išdroža, į kurią įdedamas žiedas iš minkštos medžiagos (arba gumos) kad geriau uždarytų alyvos triūbelę. Kad dangtelis pats negalėtų atsisukti, jis prilaikomas laikomąja plunksna, kuri įsispiria į dangtelio apačioje

esančias iškarpas. Iš oro dangtelio kraštai aplink šiurkštūs, kad jis būtų patogiau sukti.

Iš apačios į dangtelį įkištas yra teptukas.

Nuleidžiamasis įtaisas.

Nuleidžiamuoju įtaisu spynos apatinis nuleidikas nuleidžiamas.

Jo dalys yra šios:

nuleidžiamoji svirtis su spausduku, laikomasis literatūros fondas
nuleidžiamosios svirties ašis,
atsargos pakeliamoji ašis (velenas) su sparneliu
ir iškišuliu,
nuleidžiamosios svirties spyruoklis,
leistuvo tarpdantis,
leistuvas.

Nuleidžiamoji svirtis pritaisyta prie uždaro dviem ausimis ir ašimi. Viršutiniame jos gale yra spausdukas, kurio priešakinė dalis praeina pro nuleidžiamąją svirtį ir laiko nuleidžiamosios svirties spyruoklį. Nuleidžiamoji svirtis ir jos spausdukas turi išgrąžų, pro kurias praeina atsargos pakeliamoji ašis. Apatinis nuleidžiamosios svirties galas įeina į leistuvo tarpdantį.

Atsargos pakeliamoji ašis (velenas) turi užpakaliniame jos gale sparnelį, kuris vinele sujungtas su ja. Spaudžiant sparnelį į dešinę, priešakinis pakeliamosios ašies iškišulys pakelia atsargą ir tada leidžia spausti nuleidžiamosios svirties spausduką priekin. Sparnelio spaudimas į dešinę sulaikomas tam tikra vinele.

Nuleidžiamosios svirties spyruoklis guli užpakaliniu savo galu ant nuleidžiamosios svirties spausduko, priekiniu galu ant aprėžiamosios vinelės.

Leistuvo tarpdantis slankioja tam tikroje išdrožoje uždaro apačioje; leistuvas taip sujungtas

su savo tarpdančiu, kad jis, sujungus uždarą su kulkosvaidžiu, negalėtų atsikabinti.

Leistuvą sklankioja ant dėžės dugno, kuriame yra įsuktas vienas dyglys, duodąs leistuvui kryptį. Priešakinėje jo pusėje yra ant viršaus iškišulys, kuris, traukiant leistuvą atgal, užsikabina už apatinio nuleidiko uodėgos ir tuo būdu paleidžia spynos gaiduką nuo mirties trinkos ir šūvis įvyksta.

Atsarga.

Atsarga neleidžia kulkosvaidžiui netikėtai šaudyti.

Jos dalys yra šios:

atsarga,
atsargos spyruoklis,
atsargos ašis.

Atsarga sukasi ant savo ašies. Jos užpakalinis galas yra nuleidžiamosios svirties viršuje. Atsarga pakeliama pirštais arba pakeliamąja ašimi (velenu).

Iš apačios atsarga turi trinką, už kurios užsikabina nuleidžiamoji svirtis, kad kulkosvaidis netikėtai neiššautų.

Atsargos spyruoklis guli tam tikroje uždaro iškišulio įgrąžoje ir spaudžia atsargą iš viršaus visados žemyn.

d) Gerklė (10 ir 11 brž.).

Gerklė duoda spynai šovinius.

Jos dalys yra šios:
gerklės sienelės,

2 juostos prilaikomieji pirštai, juostos prilaikomųjų pirštų ašis su sparneliu ir spyruokliu,

čiužiklis su pirštais ir plunksna,
viršutinė ir apatinė čiužiklio svirtys su ašimi,
šovininių įvedamoji plunksna,
šovininių prilaikomoji plunksna.

Gerklės sienelės.

Gerklės sienelėse yra visos gerklės dalys.

Prie jų yra:

skersinis langas su išlenktais dešinėje kraštais, išgrąžų juostos prilaikomųjų pirštų ašiai, išdroža čiužiklio lentelės kraštams, išgrąža čiužiklio svirtčių ašiai, šovininių sulaikytojai.

Skersinis langas truputį didesnis už šovinį, kad pakaktų vietos šovininių įvedamajai plunksnai. Kairėje skersinio lango pusėje yra šovininių sulaikytojai, į kuriuos įsiremia šovinys. Juosta su šoviniais negalima ištraukti pro gerklę kairėn, kadangi minėti sulaikytojai neleidžia. Jeigu norima išimti šoviniai, tada visados reikia juosta (kaspina) į dešinę ištraukti, net tada, kada tik keletas šovininių dar yra joje.

Dešinieji išlenkti skersinio lango kraštai palengvina traukti juostą (kaspiną) kairėn, neduodami šoviniams užsikabinti.

2 juostos prilaikomieji pirštai su ašimi, sparneliu ir spyruokliu.

Juostos prilaikomieji pirštai ant jų ašies keturkampių užmauti. Jie jų ašies spyruokliu keliami

viršun. Kuomet šovinys per juostos prilaikomuosius pirštus patrauktas kairėn į gerklę, pirštai neleidžia juostai iškristi. Išimti juostą galima tik spaudžiant prilaikomuosius pirštus sparneliu žemyn ir traukiant kartu juostą dešinėn.

Priekinis pirštas ilgesnis už užpakalinį, kadangi šovinys priekinėje savo pusėje plonesnis. Kad nesumainytų pirštų, sunarstant gerklę, priekinis pirštas turi raidę „V“ („vorn“ = priekinis) užpakalinis gi turi raidę „H“ („hinten“ = užpakalinis)

Ciužiklio lentelė su pirštais ir plunksna.

Ciužiklio lentelė turi ant viršaus 2 dygliu, tarp kurių guli viršutinė čiužiklio svirtis; iš apačios yra dvi ausys, tarp kurių ašimi judamai pritaisyti čiužiklio pirštai. Čiužiklio lentelė su pirštais ir pirštų plunksna slankioja savo kraštais gerklės sienelių išdrožose; čiužiklio pirštai plunksna spaudžiami žemyn. Kuomet čiužiklio pirštai šliaužia dešinėn per šovinį, jie užsikabina už jo ir traukia jį, čiužikliui einant kairėn, išilginin langan.

Ciužiklio svirtys su ašimi.

Priešakiniam gerklės krašte yra ąsa su vertikale išgrąža čiužiklio svirčių ašiai įeiti. Viršutinė čiužiklio svirtis uždėta ant ašies šeškampio ir sujungta kaišteliu. Čiužiklio svirtys su ašimi pakeičia rėmų ėjimą atgal ir priekinį į gerklės judėjimą dešinėn ir kairėn.

Įdedant gerklę į dėžę, reikia žiūrėti, kad čiužiklis pirmiau būtų stumiamas į dešinę, kad jo apatinė svirtis galėtų prieiti prie dangtelio ašies, ir paskui į kairę, kad apatinės čiužiklio svirties

pėdelė galėtų išokti į kairiosios rėmų lentelės išpiovą. Neteisingai įdėjus gerklę į dėžę, dangtelis neužsidaro.

Šovinių įvedamoji plunksna.

Šovinių įvedamoji plunksna prie priešakinės gerklės sienos prisukta rintele ir nitu spaudžiama vidun. Einant juostai pro gerklę kairėn, šovinių įvedamoji plunksna spaudžia pamazu šovinius į išilginį langą, kad ugnies vikšras juos galėtų už brylelio paimti.

Šovinių prilaikomoji plunksna.

Šovinių prilaikomoji plunksna prie viršutinio krašto skersinio lango prinituota. Kuomet šovinys įvedamąja plunksna stumiamas išilginin langan, šovinių prilaikomoji plunksna laiko jį už brylelio, kad neišeitų per daug atgal; ugnies vikšras tada negalėtų keltis, kadangi jis susiduria su šoviniu.

Šovinių kelias, užtaisiant kulkosvaidį.

Juosta su šoviniais šliaužia per juostos prilaikomųjų pirštų ašį ir įeina į skersinį gerklės langą.

Pirmiau užsikabina už pirmo šovinio iš apačios juostos prilaikomieji pirštai; jų ašies spyruoklis spaudžia juos viršun. Traukiant juostą toliau kairėn, čiužiklio pirštai šliaužia per pirmą šovinį ir užsikabina už jo iš viršaus. Pirmas šovinys dabar esti išilginiame lange, kuriame šovinių prilaikomoji plunksna laiko jį už brylelio. Iš kairės įsiremia šovinys į sulaikytojus.

Š a u d a n t čiužiklis duoda šovinius. Jis eina po kiekvieno šovio dešinėn, užsikabina už kito

šovinio ir tada kairėn, statydamas paimtą šovinį ties išilginiu langu. Šliaužiant čiuziklio pirštams per šovinius dešinėn, juostos prilaukiamieji pirštai neleidžia juostai iškristi dešinėn.

e) *Taikomasis įtaisas.*

Taikomasis įtaisas sudėtas iš taikiklio ir sargo.

Taikiklio dalys yra šios:

taikiklio atspara su pamatu,
taikiklio spaudžiamoji gilza su spyruokliu,
taikiklio žymeklis su spaustukais ir spyruokliais,
taikiklio ašis.

Taikiklio atspara su pamatu praeina pro keturkampą dangtelio išpiovą į dangtelio spauštuvą, kuriame ji sukasi ant savo ašies.

Spaudžiamoji gilze savo spyruokliu spaudžia visados taikiklio atsparos pamatą ir tuo būdu laiko taikiklį orizontalėje (gulsčioje) arba perpendikuliarėje (stačioje) padėtyse. Ant taikiklio atsparos yra padalijimai ir ji turi skaitmenų nuo 400 ligi 2000.

Žymeklis apsupa atsparą. Spaustukai yra iš dešinės ir iš kairės ir spyruokliais įspaudžiami savo snapeliais į tam tikras atsparos išemas (padalijimus). Visodos įeina į vieną išemą (padalijimą) tik vienas spaustukas savo snapeliu. Todel yra galima, (pradedant nuo 500 m) pakelti žymeklį 50 m auksčiau, tik spaudžiant į vieną spaustuką ir pakeliant jį viršun; taip pat ir galima 50 m nužeisti.

Sargas savo peteliais įdėtas į pamato išemas, panašias į kregždės uodegą.

f) *Grąžinančio spyruoklio įtaisas.*

(12 ir 13 brž.)

Grąžinančio spyruoklio įtaisas traukia po šūvio visas judamąsias kulkosvaidžio dalis vėl prie kinėn jų padėtin.

Jo dalys yra šios:

grąžinančio spyruoklio dėžė su laikomąja plunksna, grąžinantis spyruoklis su kabliuku ir veržeklis, grąžinančio spyruoklio įtempiamoji rintė su suktuku, rodiklio lentelė su rodikliu ir konišku spyruokliu.

Grąžinančio spyruoklio dėžė su laikomąja plunksna.

Grąžinančio spyruoklio dėžėje yra visos grąžinančio spyruoklio įtaiso dalys, kurias ji apsaugoja nuo dulkių ir drėgmės. Grąžinančio spyruoklio dėžė prijungiama prie kulkosvaidžio dėžės dyglių dviem kabliukais (priekyje) ir vienu tarpdančiu (užpakalyje). Grąžinančio spyruoklio dėžės laikomoji plunksna neleidžia grąžinančio spyruoklio dėžei pačiai atsikabinti. Iš grąžinančio spyruoklio dėžės skaitmenų galima sužinoti grąžinančio spyruoklio įtempimas. Norint atkabinti grąžinančio spyruoklio dėžę, reikia paspausti jos laikomąją plunksną viršun, kol apatinis iš priešakinių kulkosvaidžio dėžės dyglių bus laisvas.

Grąžinantis spyruoklis su kabliuku ir veržekliu.

Šaudant bugno grandinėle susivynioja ant bugno ir įtempia grąžinantį spyruoklį. Grąžinančio spyruoklio kabliukas sujungia spyruoklį su grandinės gembėmis. Kitame spyruoklio gale yra

prijungtas veržeklis, į kurį įsukta įtempiamoji rintė.

Grąžinančio spyruoklio įtempiamoji rintė su suktuku.

Grąžinančio spyruoklio įtempiamoji rintė su suktuku vartojama grąžinančiam spyruokliui įtempti. Sukant suktuką laikrodžio rodiklis kryptimi, atleidžiamas ir priešingai įtempiamas grąžinantis spyruoklis.

Rodiklio lentelė su rodikliu ir konišku spyruokliu.

Įtempiant grąžinantį spyruoklį, rodiklio lentelės žiedas kartu su grąžinančio spyruoklio veržekliu traukiamas priekin. Atleidžiant grąžinantį spyruoklį, koniškas spyruoklis spaudžia rodiklio lentelės žiedą ir tuo būdu visą rodiklio lentelę atgal. Rodiklis, kuris įsuktas į rodiklio lentelę, slankioja tada tam tikroje grąžinančio spyruoklio dėžės išpiovoje, rodydamas grąžinančio spyruoklio įtempimą skaitmenimis.

II. Slenkančios priekin ir atgal dalys.

g) Vamzdis.

Vamzdis turi 7,9 m/m. kalibrą.

Vamzdis turi 4 išdrožas (graižtvas).

Likusios vidurinės vamzdžio sienos dalys vadinamos laukais. Kalibras yra atstumas tarp dviejų vienas prieš kitą gulinčių laukų.

Vamzdžio dalys yra:

vamzdis,

vamzdžio žalvarinis žiedas.

Vamzdžio išorinė dalis dalijama į:

1) priešakinę graižtvos dalį, ant kurios užsukama atatranks padidintojo mokomiesiems šoviniams vamzdžio taurelė;

2) priešakinę cilindrinę dalį, kuri slankioja priekiniame aušintuvo dugne;

3) ilgą konišką dalį, kuri guli skystime;

4) užpakalinę cilindrinę dalį, kuri slankioja vamzdžio lizde, šitoje vamzdžio dalyje yra aplinkinė išdroža asbesto siūlui įdėti;

5) užpakalinę graižtvos dalį, ant kurios užsukamas žalvarinis žiedas, kuris sumažina trenkimą, (vamzdžiui einant priekin) į aušintuvo dugną;

6) keturkampį prizmą su 2 gembėmis, sujungti vamzdžiui su rėmais; prizmos užpakalyje yra dvi vertikalės išpiovos, ugnies vikšro užlankoms prieiti prie vamzdžio.

h) Rėmai.

Jų dalys yra šios:

dešinioji ir kairioji lentelės,

drugys,

švaistiklis,

rankena su sagute,

bugnas su grandinėle.

Dešinioji ir kairioji lentelės.

Lentelės guli priešakyje ant apatinių dėžės plokštelių ir užpakalyje savo iškišuliais dėžės išpiovose. Rėmų lentelės eina apie 25 m/m. atgal ir kartu su savim traukia vamzdį, kuris sujungtas su rėmais dviem vamzdžio prizmos gembėmis.

Kairioji lentelė ilgesnė ir turi priešakiniam savo gale išemą, čiužiklio apatinės svirties pėdelei įeiti.

Rėmų plunksnelės išoka, kylant ugnies vikš-
rui viršun, į jo šonines įstrižas išemas ir tuo bū-
du laiko jį viršuje, kol jo ragiukai užeis ant vir-
šutinių plokštelių.

Einant rėmams atgal, spyna savo liemens
viršutinės lentelės kraštais slankioja rėmų briaunų
išdrožose.

Užpakaliniuose rėmų lentelių iškišuliuose yra
skersinės išgrąžos drugio ašiai įeiti.

Drugys.

Drugio ašis guli užpakaliniuose rėmų lente-
lių iškišuliuose. Priešakinis drugio galas turi iš-
grąžų, švaistiklio ašiai įeiti. Drugio liemenyje
yra išema švaistikliui įeiti, kuomet spyna trau-
kiasi atgal. Liemenyje yra apskrita skylutė kul-
kosvaidžio vamzdžiui valyti, jo neardant. Drugio
ašis baigiasi dešinėje šeškampiu, ant kurio už-
mauta rankena. Iš kairės drugio ašis turi išgrąžą,
į kurią įdėtas bugnas, kuris vinele įtvirtintas.

Švaistiklis.

Švaistiklis sukasi aplink savo ašį ir sujungia
drugį su spyna; spyna savo svirties 4 kartus pa-
dalytomis graižtvomis įdedama į tam tikras švai-
stiklio viduje padalytas graižtvas. Švaistiklis turi
apačioje iškišulį, kuris neleidžia jam kristi žemyn.
Švaistikliui tepti yra dvi mažos skylutės.

Rankena su sagute.

Rankena vartojama kulkosvaidžiui užtaisyti
ir drauge su atsitrenkimo ratuku šūvio metu
atskirti spyną nuo vamzdžio ir traukti ją at-
gal. Rankena ant drugio ašies šeškampio už-
mauta ir rinte prisukta. Ilgasis jos sparnas iš

apačios išlenktas ir stovi prieš atsitrenkimo ra-
tuką taip, kad rėmams einant atgal, ratukas ga-
lėtų pakelti ją. Ilgojo rankenos sparno sustiprini-
mas atsimuša į sulaikiklį. Trumpasis rankenos
sparnas aprėžia šaudant arba užtaisant spynos
traukimą atgal.

Bugnas su grandinėle.

Bugnas įdėtas į drugio ašį ir laikomas vinele.
Prie bugno galo prijungta grandinėle, kuri savo
gembelėmis užsikabina už grąžinančio spyruoklio
kabliuko, sujungdama tuo būdu bugną su grąži-
nančiu spyruokliu.

i) Spyna (14 brž.).

Spyna uždaro šaudant vamzdį, ištraukia šovi-
nį iš gerklės, įstumia jį šovinio lizdan, įskelia pi-
stoną, ištraukia iššautą šovinio tūtelę ir įstumia
ją išmetamojon triūbelėn.

Spynos dalys yra šios:

spynos liemuo,
ugnies vikšras,
2 pakeliamosios svirtys,
spynos svirtis,
viršutinis nuleidikas su plunksnele,
dužiklis,
gaidukas,
apatinis nuleidikas,
mušamoji plunksna,
apgauba,
apatinis apribotojas,
penkios ašys (iš jų 3 buksvos su kaiščiais ir 2
kaiščiai su kaištukais.

L i e m u o jungia visas spynos dalis. Jis sudėtas iš dviejų skruostų ir priešakinės bei viršutinės lentelių. Viršutinės lentelės kraštai slankioja rėmų briaunų išdrožose. Priešakinės lentelės briaunos duoda linkmę ugnies vikšrui. Jos viršutinėje dalyje yra iškišulys—viršutinis apribotojas—kuris aprižia ugnies vikšro pasikėlimą. Joje taip pat yra skylutė dužiklio snapiukui ir išema apatiniam apribotojui. Skruostų apatinėje pusėje yra iš abiejų šonų apskritos gembės pakeliamosioms svirtims uždėti. Viršutiniuose skruostų kampuose yra su apskritomis išpiovomis sustiprinimai, į kurias įdėta spynos svirtis.

Skruostuose yra penkios skylutės ašims:

- a) mušamosios plunksnos apgaubos,
- b) apatinio nuleidiko,
- c) gaiduko,
- d) viršutinio nuleidiko,
- e) apatinio apribotojo.

Skruostuose viršutinėje dalyje iš vidaus yra išemos dužikliui slankioti.

Ugnies vikšras (15 brž.).

Ugnies vikšras ištraukia šovinį iš gerklės, paduoda jį į šovinio lizdą, ištraukia tūtelę iš vamzdžio ir įstumia ją į išmetamąją triūbelę. Ugnies vikšras iš apačios uždėdamas ant priešakinės spynos liemens lentelės ir laikomas apatiniu apribotoju.

Šaudant tūtelės dugnas spaudžia ugnies vikšrą. Šoninių ugnies vikšro sienelių viršuje yra du ragiuku, kurie duoda kryptį ugnies vikšrui, grįžtant spynai priekin; sienelių apačioje yra iškišuliai, už kurių ugnies vikšras pakeliamas pakeliamosiomis svirtimis aukštyn; viduryje iš priešakio yra užlankos šoviniui už brylelio paimti. Iš abiejų ugnies vik,ro

šonų yra įstrižų išemų rėmų plunksnoms įeiti, kurios palaiko ugnies vikšrą, kol jo ragiukai užeis ant dėžės plokštelių; be to iš šonų yra keletas skylučių, sproguos tūtelės dugnui, dujoms išeiti. Priešakinėje ugnies vikšro sienelėje yra keturios skylutės: viršutinė — viršutiniam spąstui; vidurinė — dužiklio snapiukui; abi žemutinės — apatiniam spąstui. Spąstai stipraiai laiko tūtelę ir šovinį ugnies vikšro užlankose. Viršutinis spąstas yra viršutinėje ugnies vikšro skylutėje; iš užpakalio jį spaudžia kuprota plunksnelė, kurią pridengia dangtelis. Dangtelis įeina į išdrožas ugnies vikšro sienelėse. Iš priešakio spąste yra išema, kurioje laikosi šovinio dugnas. Apatinis spąstas sulauko tūtelę ties skytele, į kurią įeina dužiklio snapiukas ir padeda įstumti ją į išmetamąją triūbelę.

Ugnies vikšrą pakelia pakeliamosios svirtys o nusileidžia jis savo sunkumu, padedant dangtelio plunksnoms.

2 pakeliamosios svirtys.

Pakeliamosios svirtys kiloja ugnies vikšrą ir laikomos apgauba, kuri sujungta su spynos liemenu buksva ir kaiščiu; pakeliamųjų svirčių viršuje yra išemos, į kurias įeina spynos svirties priekiniai galai.

Spynos svirtis.

Ji sudėta iš 2 svirčių, kurios užpakalintame gale trimis nitais sujungtos. Spynos svirtis baigiasi rinte, kurios graižtvos yra keturius kartus pada-lytos, spynai su švaistikliu sujungti. Spynos svirtis

traukia spyną atgal ir kartu gaiduku dužiklį, ki-
loja pakeliamąsias svirtis ir pakelia viršutinį nu-
leidiką, kuomet spyna prieina prie vamzdžio.

Viršutinis nuleidikas.

Viršutinis nuleidikas su plunksnele laiko du-
žiklį atlaužtą, kol spyna prieina prie vamzdžio.
Automatiniai šaudant viršutinis nuleidikas nuleidžia
dužiklį. Viršutinis nuleidikas turi plunksnelę, kuri
visados spaudžia jį žemyn. Jis taip pat turi iški-
šulį, kuris užšoka už atsargos trinkos dužiklio.
Priešakiname savo gale viršutinis nuleidikas turi
skylutę savo ašiai.

Dužiklis.

Dužiklis įskelia šovinio pistoną ir slankioja
tam tikrose liemens skruostų išemose. Jo viršuje
yra atsargos trinka, kuri laiko jį atlaužtoje padė-
tyje. Priekyje dužiklis baigiasi snapiuku šovinio
pistonui įskelti. Dužiklio apačioje yra dvi išemos:
priešakinė trikampa — ilgam mušamosios plunks-
nos galui, o užpakalinė keturkampa — gaiduko
galvutei.

Gaidukas.

Gaidukas traukia dužiklį atgal. Gaidukas turi
galvutę, kuri įeina į užpakalinę keturkampą du-
žiklio išemą. Gaiduko priekyje yra mirties trinka,
į kurią apatinio nuleidiko laikiklis įsispiria tuomet,
kuomet dužiklis atitrauktas atskirais šoviniais
šaudyti, taip pat iki pirman šūviui automatiškai
šaudant. Gaiduko uodegą spaudžia spynos svirtis,
kai atlaužiamas dužiklis. Gaiduke yra skylutė jo
ašiai.

Apatinis nuleidikas.

Apatinis nuleidikas turi viršuje laikiklį du-
žikliui ant mirties trinkos pastatyti. Apatinis jo
ilgesnis galas stovi ties leistuvo iškišuliu. Leistuvą
traukiant atgal, jo iškišuliu irgi apatinio nuleidiko
uodega traukiama atgal; tuomet laikiklis paleidžia
gaiduką nuo mirties trinkos, dužiklis tada yra
laisvas ir mušamosios plunksnos ilgesnis galas
stumia jį priekin. Trumpesnis mušamosios plunk-
snos galas visados spaudžia apatinio nuleidiko
laikiklį į mirties trinką.

Mušamoji plunksna.

Mušamoji plunksna turi du galus, ilgąjį ir
trumpąjį. Juodu jungiasi apskrita ušlanka, kuri
apsupa mušamosios plunksnos (apgaubos) ašį.
Ilgesnis galas yra: dužikliui priekin pastumti;
trumpesnis gi: apatinio nuleidiko laikikliui ant
mirties trinkos pastatyti.

Apgauba.

Apgauba laiko pakeliamąsias svirtis ant jų ašių
(gembių) ir kartu stiprai tarpysavy laiko liemens
skruostus.

Apatinis apribotojas.

Jis aprėžia ugnies vikšro nusileidimą laiky-
damas jį savo iškišuliu žemiau skylutės dužiklio
snapiukui.

Kadangi apatinis spąstas iš vidaus turi pra-
eiti prie minėto apribotojo, pastarojo iškišulys
turi priekyje išema. Apatinio apribotojo ašis
(kaištis su kaišteliu) turi suplotą galvelę, kad ug-
nies vikšras galėtų kiltis.

A š y s.

Apgaubos (mušamosios plunksnos), apatinio nuleidiko ir gaiduko ašys yra sudėtos iš buksvų su kaiščiais. (16 brž.). Buksvos įdėdamos į liemens skruostus iš kairės į dešinę ir turi kairėje pusėje išgrąžą, kurioje išilgai įpiautos kaiščio galvutės gali išsikėsti ir tuo būdu laikyti buksvas, kad neiškristų į šonus. Kaiščiai, kurie įdėdami į buksvas iš dešinės į kairę, išilgai įpauti ir turi apskritas galvutes, kurios, įdedant kaiščius į buksvas, suspaudžiamos ir paskui pačios kečiasi ir įsispiria į buksvos išgrąžas.

2. Spynos veikimas.

Rėmams einant atgal, spyna kartu traukiama atgal; tarp spynos svirties, švaistiklio ir drugio pasidaro kampas žemyn, spynos svirtis nusileidžia ir spaudžia gaiduko uodegą.

Tada girdėti pirmas brakštelėjimas: *apatinio nuleidiko laikiklis išoko į gaiduko mirties trinką.*

Tuojuo po to girdėti antras brakštelėjimas:

viršutinis nuleidikas išoko į dužiklio atsargos trinką.

Spaudžiant gaiduko uodegą žemyn, jis savo galvute, įeinančia į užpakalinę keturkampą dužiklio išemą, traukia dužiklį atgal ir dužiklis suspaudžia mušamąją plunksną.

Šitas dužiklio atlaužimas įvyksta, kuomet spyna eina atgal. Einant spynai priekin, gaiduko uodega negali pasikelti, kadangi viršutinis nuleidikas laiko dužiklį už atsargos trinkos.

Tuo momentu, kada spyna vėl yra priekinėje ir spynos svirtis viršutinėje padėtyse, spynos svirtis paleidžia viršutinį nuleidiką nuo atsargos trinkos ir mušamoji plunksna stumia dužiklį priekin tol, kol apatinio nuleidiko laikiklis išoka į gaiduko mirties trinką.

Šūvis dar neįvyksta!

Tik, traukiant leistuvu apatinį nuleidiką atgal, dužiklis bus laisvas, mušamosios plunksnos jėga stumiamas priekin, ir iškelia pistoną.

3. Spynos išnarstymas ir sunarstymas.

Spyna tik tada išnarstoma, kai kokios nors dalys sugedo ir reikia naujos įdėti.

Visos buksvos įdėdamos iš kairės į dešinę, visi kaiščiai iš dešinės į kairę.

Spynos išnarstymas ir sunarstymas dviejų žmonių daromas su tam tikrais įrankiais.

Kaiščiams išmušti vienas kulkosvaidininkas paima spyną į ranką, tuo tarpu kitas išmuša kulkosvaidžio plaktuku ir iškaliku kaiščius iš buksvų ir buksvas iš spynos skruostų (žiūr. 20 brž.).

Išnarstyti spyna reikia šioje eilėje:

- 1) atleisti dužiklis, paleisti spynos svirtimi viršutinis nuleidikas nuo atsargos trinkos; tada 2 ir 3 pirštais dešinės rankos laikyti spynos svirtis ir nykščiu apatinis nuleidikas (žiūr. 19 brž.); paskui, patraukus apatinį nuleidiką atgal, pamažu paleisti spynos svirtis viršun;

- 2) išmušti apgaubos buksva ir kaištis, nutraukti apgauba, išimti mušamoji plunksna ir nuimti pakeliamosios svirtys;
- 3) išmušti apatinio nuleidiko kaištis ir buksva ir išimti apatinis nuleidikas (20 brž.);
- 4) pakelti spynos svirtis viršun;
- 5) gaiduko kaištis ir buksva išmušti ir gaidukas išimti;
- 6) spynos svirtis nuleisti žemyn, pakelti kartu viršutinis nuleidikas ir leisti iškristi dužikliui;
- 7) viršutinio nuleidiko kaiščio kaištelis pramušti ir kaištis ištraukti; tada išimti viršutinis nuleidikas;
- 8) apatinio apribotojo kaiščio kaištelis pramušti, ištraukti kaištis ir iškratyti apatinis apribotojas;
- 9) nuimti ugnies vikšras (žemyn nutraukti);
- 10) viršutinio spąsto dangtelis aukštyn pastumti ir išimti kuprota plunksnelė;
- 11) apatinio spąsto kaištis ploniausiu iškaliku išmušti ir išimti apatinis spąstas.

Spyna sunarstoma priešinga tvarka:

- 1) apatinis spąstas reikia įdėti ir jo kaištis iš dešinės įmušti;
- 2) viršutinis spąstas su kuprota plunksnele įdėti ir pridengti dangteliu;
- 3) uždėti ugnies vikšras (iš apačios);
- 4) apatinis apribotojas ir jo kaištis įdėti ir kaišteliu įtvirtinti;
- 5) viršutinis nuleidikas ir jo ošis įdėti ir kaišteliu įtvirtinti;
- 6) dužiklis į tam tikras liemens išdrožas įdėti;
- 7) gaidukas taip įdėti, kad jo galvutė įeitų į užpakalinę keturkampą dužiklio išemę; paskui

- jo buksva iš kairės ir kaištis į buksvą iš dešinės įdėti;
- 8) apatinis nuleidikas su buksva ir kaisčiu įdėti;
 - 9) pakeliamosios svirtys uždėti ant jų gembių; apgauba taip uždėti, kad apskriti kampai rodytų priekin;
 - 10) dabar paimiti spyna į ranką taip, kaip 21 brėžinys parodo; spynos svirtis ir gaidukas turi būti pakelti visai aukštyn; dešine ranka mušamoji plunksna taip įdedama, kad jos ilgasis galas šliaužtų per apatinį apribotoją viršun į priešakinę trikampą dužiklio išemę (14 brž.).

Kitas kulkosvaidininkas tuo tarpu jau uždeda apgaubos buksvą (kuri didesnė už visas kitas buksvas) ant centruojamojo dyglio ir tada stato jį ant kieto pamato — centruojamojo dyglio smaigaliu viršun.

Pirmas kulkosvaidininkas įstumia mušamąją plunksną į liemenį, uždeda apgaubos skylę ant centruojamojo dyglio smaigalio ir taip užmauna spyną ant apgaubos buksvos. Išėmus tada centruojamąjį dyglį, reikia iš dešinės įmušti apgaubos buksvos kaištį.

Spynos patikrinimui tada atlaužti ir atleisti keletą kartų dužiklį. (22 ir 19 brž.).

4. Sutartinis kulkosvaidžių dalių veikimas.

Kulkosvaidis yra užtaisytas automatiškai šaudyti. Vienas šovinyš yra paimitas viršutiniu ugnies vikšro spąstu išilginiame gerklės lange, o antras yra šovinio lizde ties apatiniu spąstu.

Kairės rankos nykščiu paspaudžiame atsargos pakeliamosios ašies sparnelį į dešinę (arba dešine ranka pakelti atsargą), kuris pakelia atsargą ir paleidžia viršutinį nuleidžiamosios svirties galą, ir paskui tuo pačiu pirštu nuleidžiamosios svirties spaustuką paspaudžiame priekin. Del to jos apatinis galas pasitrauks atgal kartu traukdamas su savim leistuvą. Leistuvas gi savo iškišuliu patrauks apatinio nuleidiko uodegą atgal, paleisdamas laikiklį nuo mirties trinkos. Mušamoji plunksna savo ilgesniu galu stumia dužiklį priekin. Dužiklio snapiukas įskelia pistoną ir įvyksta šūvis.

Spaudžiant dujoms į tūtelės dugną, spyna pastumiama atgal ir, kadangi pirmame momente spynos svirtis ir švaistiklis su drugiu sudaro kėstą kampą viršūne aukstyn, spyna kartu stumia atgal rėmus ir vamzdį (jeigu nebūtų tiesi linija arba kėstas kampas viršūne aukstyn tarp švaistiklio ir drugio, spyna nuo dujų spaudimo galėtų atskirti nuo vamzdžio šūvio laiku ir tuo būdu dujos galėtų pakliūti dėžėn ir dažnai atsitiktų plyšimas tūtelės šovinio lizde).

Rėmai eina atgal arti 25 m/m. Jie traukia savo kairiosios lentelės išema apatinės čiuziklio svirties pėdelę atgal, svirtis pasisuka ir pasuka čiuziklį dešinėn, o čiuziklio pirštai paima šovinį užsikabindami už jo iš viršaus ir dešinės.

Drugys savo priešakiniu galu įsispiria į rėmų briaunų iškišulius (iš apačios). Nuo dujų spaudimo į tūtelės dugną drugys dar labiau prisispaudžia prie rėmų briaunų. Spyna yra tokioje padėtyje, kad uždaro vamzdį ir atsitraukia atgal tik kartu su rėmais ir vamzdžiu. Šis visų dalių slinkimas tęsiasi lig tol, kol rankena šliauždama savo

išlanka ant atsitrenkimo ratuko, del savo ilgesnio sparno inercijos sukasi priekin, atskirdama spyną nuo vamzdžio. (Pirmame momente švaistiklis su drugiu, pereidami nuo kampo viršūne aukstyn prie kampo viršūne žemyn, padaro tiesią liniją ir tuo būdu spyną dar labiau prispaudžia prie užpakalinio vamzdžio prizmos nupiovimo. Tat išskaičiuota kaip tik taip, kad šiuo laiku ir išlekia kulipka iš vamzdžio ir tik po to drugys su švaistikliu sudarys kampą viršūne žemyn). Spyna atsiskyrusi nuo vamzdžio, ištraukia iš šovinio lizdo tūtelę, o šovinį išgerklės. Tūtelę ir šovinį laikys ugnies vikšro užlankos ir spąstai.

Švaistikliui su drugiu besileidžiant žemyn, leidžiasi taip pat ir spynos svirtis spausdama gaiduko uodegą. Gaidukas traukia dužiklį atgal ir pastato jį pirma ant mirties trinkos ir paskui ant atsargos trinkos. Dužiklis tuomet suspaudžia mušamąją plunksną.

Spynos svirtis nusileisdama žemyn paleidžia savo trumpesniais galais pakeliamąsias svirtis. Bet ugnies vikšras ne gali kristi žemyn, kadangi pirmame momente laiko jį rėmų plunksnelės ir paskui viršutinės plokštelės. Ugnies vikšras, savo ragiukais prašliaužęs per dėžės plokšteles, nusileidžia žemyn savo sunkumu ir padedant dangtelio plunksnomis, pastato tūtelę prieš išmetamąją triūbelę, o šovinį prieš šovinio lizdą.

Drugiu nusileidžiant, drugio ašis sukdamosi kartu su bugnu, užsuks ant bugno grandinėle ir įtempis grąžinantį spyruoklį.

Įtemptas grąžinantis spyruoklis traukia vėl priekin rėmus su vamzdžiu; kairioji rėmų lentelė

savo išema tada stumia čiuziklio svirties pėdele priekin, svirtis pasisuka ir stumia čiuziklį kairėn. Čiuziklio pirštai kartu traukia paimtą šovinį pro gerklę kairėn statydami jį į išilginį gerklės langą, kuriame prilaikomoji plunksna laiko šovinį už brylelio. Iš kairės šovinys įsispiria į sulaikytojus.

Dabar gražinantis spyruoklis, energingai susispausdamas, nuvynioja nuo bugno grandinėle ir tuo būdu pasuka drugio ašį. Drugys su švaitikliu ir spynos svirtimi išsitiesia ir pastumia spyną priekin, o rankeną atgal. Rankena suduos per sulaiikiklio iškišulį; dėl to paskutinis pasisuks atgal ir sulaiikiklis savo ilgesniu sparnu užsikabins už rankenos iškišulio ir neduos jai atšokti aukštyn. Kitą momentą sulaiikiklis nuo savo ilgesnio sparno sunkumo palinks priekin ir nekliudys rankenai, rėmams einant atgal, pasikelti aukštyn. Spyna, eidama priekin, įstumia šovinį šovinio lizdan, o tūtelę išmetamojūn triūbelėn, kurioje esanti plunksna neduoda tūtelei iškristi dėžėn.

Einant spynai priekin apatinio nuleidiko galas sulaiikomas atitraukto atgal leistuvo iškišuliu, dėl ko apatinio nuleidiko laikiklis išsitraukia iš po mirties trinkos, bet dužiklis pasilieka atlaužtas, kadangi viršutinio nuleidiko iškišulys įsispiria dar į dužiklio atsargos trinką. Prieš prieinant spynai prie vamzdžio prizmos nuopiovos, spynos svirtis pasuka pakeliamąsias svirtis, kurios pakelia ugnies vikšrą viršūn. Prie to pirmo šovinio tūtelė išeis iš ugnies vikšro užlankų ir pasiliks išmetamojoje triūbelėje. Antras šovinys, nuo viršutinio spąsto nueis tarpeklīn tarp abiejų spąstų; viršutinės ugnies vikšro užlankų dalys ir viršutinis spąstas paims tada iš gerklės naują šovinį.

Kada ugnies vikšras spynos svirtimi ir pakeliamosiomis svirtimis bus pakeltas aukštyn, jis atsimuš įdangtelio sustiprinimą (priekalą); kartu pakeliamas spynos svirtimi viršutinis nuleidikas. Dužiklis pasileis, mušamoji plunksna pastums jį priekin ir vėl įvyks šūvis.

Einant spynai atgal, tūtelė pasilieka išmetamoje triūbelėje. Plunksna prispaudžia tūtelę viršūn ir neleidžia jai išlėkti dėžėn.

5. Šovinių kelias šaudant.

(Žiūr. 23—27 brėž.)

6. Šaudymas atskirais šūviais.

(Žiūr. 28—30 brėž.)

7. Atatranks padidintojas kaunamiesiems šoviniams.

(31 brėž.)

Jo dalys yra šios:

užpakalinė gilzė,

vamzdžio žiedas,

priekinė gilzė,

skritulys,

koniška gilzė.

Užpakalinė gilzė įsukama į priekinį aušintuvo dugną, kartu laikydama asbesto siūlą; užpakalinėje siauresnėje jos dalyje slankioja priekinis vamzdžio galas. Pro dujų skylės užpakalinėje gilzės pusėje išeina atgal spaudžiančios dujos. Ant priekinių graižtvų užsukama priekinė gilzė.

Vamzdžio žiedas užmaunamas ant vamzdžio įsukus užpakalinę gilzė į aušintuvą. Vamzdžio žiedu vamzdžio priekinio galo plotas padidinamas, kad dujos susirenkančios priekinėje gilzėje turėtų

didesnį spaudimo plotą. Šaudant vamzdžio žiedas tvirtai užsimauna ant vamzdžio galo.

Priekinė gilzė savo didžiosiomis graižtvomis užsukama ant užpakalinės gilzės. Kadangi ji priekiniame savo gale labai siaura, dujos susispaudžia ir todėl su šia vamzdį atgal ir tuo būdu padidina atatranką. Dujų skylės išleidžia likusias dujas (kibirkštis ir t.t.).

Skritulys vartojamas naktį šaudant, kad priešas negalėtų matyti kibirkščių išeinančių iš dujų skylučių.

Koniška gilzė įsukama į priekinę gilzę. Joje sudega likusi nesudegusio parako dalis.

8. Atatrankos padidintojas mokomiesiems šoviniams.

(33 brėž.)

9. Mašinėlė prikimšimui šovinių.

(32 brėž.)

10. Kulkosvaidžio stovas (rogutės).

(34 brėž.)

Ant stovo (A) yra patsai kulkosvaidis (B) su kilojamuoju įtaisu (q, r, s, t) ir lopšiu (u, w). Stovas vartojamas kulkosvaidžiui nešti.

Jis sudėtas iš dviejų pavažų (a), kurios sujungtos triūbele (g) ir baigiasi užpakalyje dviem ragais (b) su dygliais. Ant kiekvieno rago yra pritaisytas odos priegalvėlis (c) su plieniniais kabliukais nuleistoms priešakinėms kojoms (m) pablistoti. Priekinėje rogių išlenktoje pusėje (a) yra skylės (d) priekinių kojų rankinių dantims įeiti. Viršuje yra prinituoti lopšio guoliai (e).

Priekinės kojos tarp savęs sujungtos skersiniu. Jos sukasi aplink savo kaiščius (g), įsuktus į pavažų sujungiamą triūbelę, ir baigiasi, kaip pavažos, dviem dygliais. Apačioje jos turi po vieną odos priegalvėlį (n), kad patogiau būtų nešti stovas ant peties.

Ant stovo yra pritaisyta:

2 dežutės atsarginėms spynomis (o),

1 dežutė su guoliu atsarginiam vamzdžiui (p),

1 dežutė tepalui ir alyvai (p),

1 dežutė atsarginėms dalims (p),

priedėliai valymo raktui ir žirkklėms.

Kilojamasis įtaisas (35 brėž.).

Jo sienelėse yra visos dalys. Pro sienelės skylę galima tepti visos vidurinės dalys.

Sklaidomojo ratuko velenas, kurio užpakaliniame gale yra sklaidomasis ratukas, suka rintę, rintė suka dantų sektorį ir kartu nejudamai su pastaruoju sujungtą kilojamąją svirtį.

Patraukus sagą atgal ir pakėlus sklaidomojo ratuko veleną viršun, spaudžiamasis spyruoklis suspaudžiamas, rintė išeina iš sektoriaus dantų ir dantų sektorius su kilojamąja svirtimi yra laisvi. Tada kulkosvaidis galima laisvai kiloti.

Paleidus sklaidomojo ratuko veleną, spaudžiamasis spyruoklis spaudžia jį žemyn ir rintė išoka savo graižtvomis į sektoriaus dantis. Jeigu rintė ne tuojau išoka į sektoriaus dantis, reikia sukti sklaidomasis ratukas dešinėn arba kairėn tol, kol išoks.

Apatinė sąvarža prispaudus laiko sektorių kiekvienoje padėtyje.

Ant viršutinės kilojamojo įtaiso sienelės užpakaliniamė gale yra brūkšnių plokštelė.

Kulkosvaidžio lopšys (34 brėž.).

Lopšys laiko kulkosvaidį ir duoda jam laisvai judėti.

Jo dalys yra:

lopšys (u) su viršutine sąvarža (v),

lopšio dangtelis (w) su laikomosiomis rintėmis (x).

Užpakalinė lopšio dalis sudaro 8-tą dalį rato, ant kurios slankioja sąvarža, sukant kulkosvaidį dešinėn arba kairėn. Kaištuku kulkosvaidžio dėžės ausys sujungiamos su sąvarža. Lopšyje ir jo dangtelyje yra po vieną skylę, į kurias įeina kulkosvaidžio aušintuvo gembės. Lopšys kilojasi savo guoliuose aukštyne ir žemyn.

11. Priedai prie sunkiojo kulkosvaidžio.

- 1) Žirkklės vartojamos išimti dėžėn įkritusias gilzes, pav. kada apatinis spąstas nulūžo arba persilpnas. Žirklių priekiniais galais galima ir ištraukti šovinius iš išilginio gerklės lango.
- 2) Kulkosvaidžio plaktukas su raktu vartojamas atatrąkos padidintojui atsukti ir kaisčiams, buksvoms, kaisčeliams ir tt. iškalti.
- 3) Valymo raktas vartojamas šovinio lizdo valymui ir išstumti šoviniams ir tūtelėms iš išmetamosios triūbelės.
- 4) Kaburas su atsarginėmis dalimis turi svarbiausių ir lengvai gendančiųjų dalių komplektą.

- 5) Taikinamasis žiūronas smulkesniam nutaikymui, nutaikymui ir įsišaudymui sutemose.
- 6) Garų išeinamoji žarna prikabinama surakinamaisiais pirštais prie garų išeinamosios triūbelės.
- 7) Dėžės šoviniams ir vandeniui.
- 8) 1 atsarginis vamzdis.
- 9) 2 atsarginės spynos.

12. Kulkosvaidžio valymas ir laikymas.

Kulkosvaidžių valymas.

Kulkosvaidžiui valyti ir tepti reikalinga turėti:

- 1) grūstuvą,
- 2) švairių ir minkštų skudurų,
- 3) pakulų be spalių,
- 4) tepalo: šautuvo taukų, žibalo, alyvos.

Kulkosvaidis reikia valyti prieš tepant, ilgą laiką nevarojus ir po kiekvieno mokymosi lauke arba kareivinėje.

Jeigu šaudžius nėra laiko kulkosvaidis tuojau išvalyti, tai būtinai reikia tuojau vamzdis pakulomis trinti jas tepale pavilgius. Tuo tikslu nuimti grąžinantis spyruoklis, atidaryti dangtelis ir išimti spyna; atidaryti uždaro langas, pastatyti rankena stačiai ir pro uždaro langą trinti vamzdis lauke, išimti vamzdis ir virviniu grūstuvu (su pa-teptomis pakulomis) ištepti vamzdis.

Toks trynimasis palengvina valymą ir saugo vamzdį nuo rūdžių. Tačiau pasitaikus pirmaj progai reikia vamzdis išvalyti ir ištepti. Jei ant kurių nors kulkosvaidžio dalių bus pastebėta pa-

rako dūmų, tai juos nutrynus skuduru, dalis ištepti tepalu. Kulkosvaidį valant būtinai reikia pašalinti rūdys. Norint rūdis nutrinti reikia sutepti tepalu. Jeigu nepadeda nė šis būdas, tai labai surūdijusios dalys reikia pašildytu tepalu sutepti ir jos trinti mediniu šepučiu.

Vamzdžio ir rėmų valymas.

Vamzdis valomas dviejų žmonių, kurie atstoja prieš vienas kitą, vienas paima vamzdį kaire ranka už užpakalinio, kitas kaire ranka už priekinio galo, traukdami virvinį grūstuvą lėtai priekin ir atgal. Esant metaliniams grūstuvams su tam tikrais vamzdžių guoliais valymą atlieka tik vienas kulkosvaidininkas.

Vamzdžiui ir šovinio lizdui valyti reikia: atkabinti gražinantis spyruoklis, atidaryti dangtelis, išimti spyna, išimti gerklė, ir išimti rėmai su vamzdžiu. Ištepęs pakulas taukais, įkišti grūstuvą į vamzdį. Taukų vietoje galima paimti alyvos. Paskiau lėtai ir lygiai įgrūsti grūstuvą per viso vamzdžio ilgį ir traukti jį atgal. Taip padarius 2—3 kartus pamainyti pakulas. Mainant pakulas vamzdis valomas tol, kol pakulos bus visai švarios.

Šovinio lizdas valomas valymo raktu. Užvynioti ant jo galo pakulų ir sutepti jas alyva arba tepalu. Įkišti valymo raktą į šovinio lizdą ir sukti jį dešinėn ir kairėn. Mainant pakulas valoma tol, kol pakulos visai bus švarios.

Pabaigus valyti, pažiūrėti ar neliko vamzdyje arba šovinio lizde purvo.

Vamzdžiui ištepti įvėrus į grūstuvo auseles švartių pakulų, vidutiniškai sutepti jas alyva arba

tepalu, ir lygiai stumiant (esant metaliniams grūstuvams), bei traukiant grūstuvą pro visą vamzdį. Iš oro vamzdį nutrinti pirma sausais, o paskiau suteptais tepalu skudurais.

Purvinus asbesto siūlus reikia pamainyti.

Rėmai valomi sausais skaruliais ir mediniais pagaliukais. Nuvalius, visos rėmų dalys ištrinamos išteptais tepalu skaruliais.

Po kiekvieno šaudymo spyna reikia valyti nenarsčius. Viršutinės spynos dalys reikia apvalyti pirma sausais paskui išteptais tepalu skaruliais.

Jei spynoje yra daug nešvarumų, reikia ją išnarstyti ir nuvalius visus purvus, ištrinti išteptais tepalu skaruliais. Iš visų skylučių, išdrožių ir išpiovų purvą išimti mediniais pagaliukais.

Dėžė ir aušintuvas valoma sausais skaruliais, vata, mediniais pagaliukais ir grūstuvu.

Išvalyti ir ištepti vamzdžio lizdas ir išmetamoji triūbelė.

Gerklė nuvaloma sausais skudurais.

Po šaudymo atatrunkos padidintojas idedamas į žibalo, kur parako purvai pasileidžia; išėmus iš žibalo visos dalys nuvalomos nuo žibalo.

Kada visos kulkosvaidžio dalys nuvalytos ir išteptos, tai, jas surinkus, reikia nutrinti nereikalingas tepalas. Perdaug išteptas kulkosvaidis greičiau užsiteršia, o šaltu metų laiku tepalas sustingsta ir dėl to atsitinka kliūčių.

Kulkosvaidžio laikymas.

Kulkosvaidis prižiūrėti yra kulkosvaidžio viršininko ir taikytojo (2 numerio) pareiga. Vistiek kokioje sąlygose taikytojas būtų, jis visomet turi rūpintis savo kulkosvaidžio švarumu ir laikymu.

1) Jis turi apžiūrėti nevartojamus ir atskirame bute laikomus kulkosvaidžius, jų šovinius ir visus prietaisus bei įrankius juos tepti ir valyti nemažiau kaip kartą savaitėje.

2) Žiūrėti, kad nevartojamų kulkosvaidžių būtų nuleistas dužiklis ir paleistas gražinantis spyruoklis.

3) Išvažiuojant mokytis kulkosvaidį apžiūrėti, o po šaudymo bei mokymosi sugrįžus, išvalyti vamzdį bei šovinio lizdą.

4) Atitraukus vamzdį atgal ištepti jo dalį tarp asbesto siūlo ir skaitvarinio žiedo; paskiau įpilti alyvos į spyną ir tarpą, tarp ugnies vikšro ir priekinės spyno liemens lentelės ir ištepti visas judamąsias dalis.

5) Jei spyna paliekama kulkosvaidyje, tai patikrinus kulkosvaidžio veikimą nuleisti dužiklį.

6) Laikant kulkosvaidį sandėlyje, nukabinti nuo gražinančio spyruoklio kabliuko būgno grandinėlės gembeles.

7) Kad valant nesugadintų išdėstytų kulkosvaidžio dalių, saugoti jas nuo sutrenkimo bei puolimo. Sutikus kliūtį, kulkosvaidį užtaisant arba išimant šovinius, nereikia vartoti jėgos, bet pirma iširti kliūties priežastį.

8) Saugoti kulkosvaidį nuo smėlio, dulkių bei sniego, kurie, patekę į vamzdį, gali būti įbrėžų, išpūtimų bei vamzdžio sprogo priežastis, o patekę į kulkosvaidžio dalis gali apsunkinti jų veikimą.

9) Automatiškai šaudant, vandenį mainyti nerečiau, kaip po 500 šūvių; be to negalima iš karto išleisti viso karšto vandens, o paskui pilti šalto; nes nuo staigaus atšalimo gali su-

gesti vamzdį. Šaltas vanduo į aušintuvą pilamas lig tol, kol pro garo skylutę pradės bėgti vanduo.

10) Kulkosvaidžiai visuose laikymo atsitikimuose turi būti uždengti brezentu.

13. Kulkosvaidžio prirengimas šaudyti.

Prieš vartojant kulkosvaidį, reikia kuo smulkiausiai patikrinti jo sutartinis dalių veikimas.

Reikia patikrinti:

1. Ar kulkosvaidžio aušintuvo gembės tvirtai įstatytos į lopšio ir lopšio dangtelio skylės.

2. Ar viduje dėžės nėra kokių pašalinių daiktų, pav. likusios mokomųjų šovinių medinės kulipkos, arba pakulų nuo valymo ir t.t.

3. Ar gerklės svirtys ir ašys visur teisingai veikia ir gerai išteptos; ar čiuziklio apatinės svirties pėdelė teisingai įdėta į rėmų kairės lentelės išemą.

4. Nuleidžiamosios svirties ir atsargos veikimas.

5. Laisvas judančiųjų atgal ir priekin dalių slankiojimas. Tokiam tikslui atkabinti gražinančio spyruoklio įtaisas ir gerklė išimti tada pakelti rankena stačiai ir rėmus 2 pirštais atgal ir priekin judinti.

Pakėlus kulkosvaidį uždaru aukštyn visos patrauktos atgal judamosios dalys savo svarumu pačios turi slinkti priekin. Jei pačios neslinks priekin, tai dažniausiai asbesto siūlai perkieti arba perstori.

6. Abu asbesto siūlai turi būti gerai užvynioti, nesuspausdami vamzdį, gerai uždaryti aušintuvą nepraleisdami vandens ir gerai ištepti.

Įdėti naują asbesto siūlą į vamzdį.

Reikia paimti p l o n o asbesto virvelę ir užvynioti tvirtai į aplinkinę vamzdžio išdrožą. Vienas šaulys laiko vamzdį kitas vynioja asbestą. Asbesto siūlo pradžia ir galas reikia užkišti. Gerai patepus asbesto siūlą, reikia jis pagaliuku išlyginti su vamzdžio paviršiumi.

Įdėti naują asbesto siūlą į priekinį aušintuvo dugną.

Reikia paimti storas asbesto siūlas ir užvynioti d u k a r t u ant priekinio vamzdžio galo. Tada primirkyti asbesto siūlas taukais arba alyva ir užsukti atatranksos padidintojas.

Tada atkabinti gražinantis spyruoklis ir tikrinti ar visos judamosios dalys laisvai slankioja atgal ir priekin.

7. Patikrinti, ar gražinantis spyruoklis gerai užkabintas ir gerai veikia. Tokiam tikslui pastatyti rankena stačiai — pirmiau uždarius dangtelį — traukti rėmus keletą kartų atgal ir juos paleisti priekin.

Nustatyti teisingas spyruoklio įtempimas, kuris kiekvienam kulkosvaidžiui įvairus. Reikia stengtis turėti visados didelis gražinančio spyruoklio įtempimas!

Stipriai įtemptas graž. spyruoklis lengviau apgali mažą trukumą, negu silpnas spyruoklis. Apskritai spyruoklio įtempimas reikia nustatyti — šaudant su atatranksos padidintoju kaunamiesiems šoviniams — ant skaitmenų tarp 30 ir 60. Lakūnams šaudyti iki 70.

Persilpnas spyruoklio įtempimas blogai atsiliepia į kulkosvaidžio mechanizmą, nes rėmų

trenkimas į skląstus tada perdidelis ir gali atsitikti skląstų arba uždaro lūžymų.

8. Išimti spyna ir patikrinti ar visos buksvo ir kaiščiai teisingai įdėti. Keletą kartų atlaužti ir nuleisti dužiklis.

Atlaužiant spyna žiūrėti, ar bus girdėti du brakštelėjimu.

Atleidžiant dužiklį reikia nykščiu patraukti apatinio nuleidiko uodega atgal sykiu palaikant kitais pirštais spynos svirtį iš viršaus ir pamažu nuleisti dužiklis.

Tada spyna įdėti ir prižiūrėti, kad nebūtų tarpas tarp spynos svirties ir švaistiklio. Uždaryti dangtelis ir spyna.

Spyna turi būti gerai ištepta. Norint ištepti spyną reikia ji apversti ir įpilti alyvos į tarpą tarp gaiduko ir dužiklio, paskui įdėjus ją į kulkosvaidį įpilti alyvos į tarpą, tarp ugnies vikšro ir priekinės spynos liemens lentelės.

9. Ištepti rėmus trinamose vietose.

10. Įsitikinti kad vandens įpilamoji rintė ir vandens išleidžiamasis įtaisas gerai užsidaro. Žiemą įpilti arti $\frac{1}{3}$ vandens ir $\frac{2}{3}$ glicerino.

11. Patikrinti atatranksos padidintojas kaunamiesiems šoviniams ar:

- a) vamzdžio žiedas sulankstytas ir gerai užsimauja ant priekinės vamzdžio gražtvos dalies;
- b) užpakalinė atatranksos padidintojo gilzė tvirtai įsukta į priekinį aušintuvo dugną;
- c) konusinė gilzė tvirtai įsukta į priekinę gilzę;
- d) uždėtas skritulys.

12. Patikrinti atatrąkos padidintojas mokomiesiems šoviniams (32 brėž.) ar:

- a) didžioji asbesto prispaudžiamoji rintė (1) stiprai laikosi;
- b) gilzė (2);
- c) vamzdžio taurelė (3);
- d) gilzių taurelė (4) teisingai ir stiprai laikosi;
- e) taipgi ar abi laikomosios rintės (5) stiprai prisuktos.

13. Patikrinti prikimšimą šovinių, jei blogai prikimšti, tai išimti visi šoviniai ir iš naujo prikimšti. Arba mašinele prikimšimą išlyginti.

14. Uždėti kulkosvaidžio brezentą.

Bendri nurodymai kulkosvaidžio tepalams ir alyvoms.

Šaltame ore tepalas sustingsta ir ištirpsta kulkosvaidžiui įkaitus.

Dalys, kurios valant sunku pasiekti ir kurios šaudant lengvai purvų pritraukia, pav. vidujinės spynos arba ugnies vikšro dalys — tik išnarsčius spyną patepti tepalu.

Šaudant minėtos dalys tepamos tik alyva. Perdaug išteptas kulkosvaidis greitai užsiteršia ir dėl to atsitinka kliūčių.

Kitos visos kulkosvaidžio dalys, kurios šaudant lengviau galima pasiekti, prieš šaudymą gerai patepti tepalu. Šaudant tos dalys ne tepalu, bet tik alyva tepamos.

Dideliame šaltyje nevertoti tepalo bet mišinį iš $\frac{1}{2}$ alyvos ir $\frac{1}{2}$ žibalo. Tepalą arba alyvą nušluostyti nuo kulkosvaidžio dalių tik ginklų patikrinimams. Kitose apyvostose kulkosvaidžiai laikomi visados prirengtais vartoti

kadangi tepalas arba alyva geriausiai saugo kulkosvaidį nuo rūdžių.

Kulkosvaidžiai valomi, viršininkams paliepus, taip dažnai, kaip reikalinga. Po šaudymo arba kulkosvaidžiui sudulkėjus sena alyva skudurais arba skaruliais atsargiai pašalinama. Stipriau nutrinti dalys draudžiama. Spynos neperdažnai narstyti. Apskritai spyna išnarstoma tik kulkosvaidžio viršininko akyvaizdoje.

Trūkstant valymo medžiagos, geriau kulkosvaidžiai ištepti susipurvinusia alyva arba tepalu negu visai neištepti.

14. Kliūtys ir jų pašalinimo būdai.

Šaudant iš kulkosvaidžio, kartais atsitinka kliūčių. Reikia atminti, kad dažniausiai kliūtys esti dėl netinkamo kulkosvaidžio prirengimo šaudyti. Tokiuose atsitikimuose kaltas kulkosvaidininkas. Greitam ir teisyklingam kliūties pašalinimui reikia tvirtai žinoti visų kulkosvaidžio dalių veikimas ir greitai sužinoti, kokia yra neveikimo priežastis.

Kad šaudant būtų kaip galima mažiau kliūčių, reikia teisingai prirengti kulkosvaidis šaudymui, žiūrėti, kad teisingai būtų prikimšti šoviniai į juostas (kaspinus); per pertraukas šaudant dažniau aušyti ir ištepti visos trinančiosios dalys; palengvinti grąžinančio spyruoklio darbas pakeliant juostą aukščiau.

Šaudant atsitikus kliūčiai be galo svarbu yra, kuo greičiausiai ją pašalinti, kad ugnis nebūtų perilgai pertraukta.

Kliūties priežastį surasti yra beveik visados daug sunkiau, negu ją pašalinti. Dėl to labai

svarbu yra, mūsų kulkosvaidininkus taip išmokyti, kad jie mokėtų, kuo greičiausiai surasti kliūčių priežastį.

Kulkosvaidžiui sustojus šaudyti, taikytojo padėjėjas (3 numeris), taikytojui (2 numeris) praneša, ar rėmai yra priekinėje arba užpakalinėje padėtyje, ir padeda kliūtis pašalinti.

Taikytojas šiaip elgiasi:

1 veiksmas: *dešine ranka paima rankenos sagutę ir kaire ranka juostą (kaspiną).*

Taikytojas mėgina rankeną judinti, tankiai spausdamas ją žemyn ir kartu traukdamas staigiai juostą kairėn nuo savęs. Rankenai atsigulus ant sulaikiklio, jis mėgina, kulkosvaidi užtaisyti. Jeigu pirmu veiksmu mechanizmas negalima sutvarkyti (t. y. jeigu nėra metalinio skambesio rankenai spaudžiant ant sulaikiklio), tuomet įvyks.

2 veiksmas: *atidaryti dėžės dangtelį.*

Dangtelį atidengus, galima surasti kliūtis pėdsakas iš judamųjų dalių padėties. Taikytojas mato tuomet, ar spyna sustojo eidama atg I arba priekin. Atidengus dangtelį pirmiau žiūrėti, ar tarp spynos svirties ir šaistiklio yra tarpeklis, paskui, ar ugnies vikšro ragiukai viršutinėje ar apatinėje viršutinių dėžės plokštelių pusėse.

Nurodymai išmokyti pašalinti kliūtis.

Mažose grupėse (iki 10 žmonių) reikia iš žemiau nurodyto kliūčių skirstymo kulkosvaidininkams kliūtys paaiškinti ir būtinai, imant juostas su mokomaisiais šoviniais (be parako ir su geležine kulipka), praktikoje kiek galima visos kliūtys padaryti ir pašalinti.

Pakartojus šitas praktikos pamokas tiek kartų, kad kiekvienas kulkosvaidininkas galėtų keletą kartų kliūtis iširti ir pašalinti, tuomet galutinas tikslas bus pasiektas.

Gerai prisitaikinus prie žemiau nurodyto kliūčių skirstymo visiems kulkosvaidininkams labai lengva bus net naktį kliūtys pašalinti. Dieną galima tokiam tikslui reikalauti iš kulkosvaidininkų pašalinti kliūtys su užrištomis akimis.

Kliūtys iš judamųjų dalių padėties skiriamos į 4 grupes. Dažniausiai atsitiks kliūtys I iki III grupės.

I grupė: rankena atsigula ant sulaikiklio; šūvis neįvyksta.

II grupė: rankena sustojo eidama priekin, spyna eidama atgal; ugnies vikšro ragiukai ant viršutinių dėžės plokštelių viršutinių kraštų; vamzdis priekyje.

III grupė: rankena sustojo eidama atgal, spyna eidama priekin; ugnies vikšro ragiukai viršutinių dėžės plokštelių apačioje; vamzdis priekyje.

IV grupė: kaip III grupė, bet vamzdis užpakalyje.

Grupė.	Įšorinės kliūčių žymės	Kliūčių priežasčių paaiškinimai	Kliūčių pašalinimo būdai
1.	<p>Rankena atsigula ant sulaikiklio, kulkosvaidis sustoja šaudęs.</p> <p>a) Šoviny yra šovinio lizde.</p> <p>Prie 1 užtaisius, kulkosvaidis vėl saudo;</p> <p>prie 2—6 šovinių pistonai neiškeliami.</p>	<p>1. Municijos klaida (retai atsitinkanti kliūtis).</p> <p>2. Nulūžo dužiklio snapiukas arba išlenktas.</p> <p>3. Nulūžo mušamoji plunksna.</p> <p>4. Nulūžo arba išlenktas viršutinis nuleidikas viršutinis. Dužiklis ne stumiamas priekin, kadangi spynos svirtis negali pakelti viršutinio nuleidiko ir</p>	<p>Užtaisyti.</p> <p>Pakeisti spyna; naujas dužiklis įdėti.</p> <p>Pakeisti spyna; nauja mušamoji plunksna įdėti.</p> <p>Pakeisti spyna. Ištiesi viršutinis nuleidikas.</p>

I.

5. Uždaras ir abu skląstai perdaug judami, kadangi šaudant grąžinantis spyruoklis buvo permazai įtemptas ir atatranka perstiprai susiduoda į skląstus ir uždarą.
6. Ugnies vikšras neužtenkamai pasikėlęs,
- a) kadangi pakeliamosios svirtys nudilusios,
- b) kadangi viršutinis nuleidikas išlenktas žemyn ir peranksti paleidžia dužiklį nuo atsargos trinkos.
1. Rėmų kairės lentelės priekinis ilgesnis galas nulūžo. Apatinės čiuziklio svirties pėdelė netraukiama atgal, dėl to čiuziklis neduoda naujo šovinio į išilginį langą.
- b) Nėra šovinio šovinio lizde.

- Pataisyti uždaras ir skląstai.
- Pakeisti spyna.
- Pakeisti spyna.
- Pakeisti spyna; ištiesi viršutinis nuleidikas.
- Nauji rėmai įdėti. Nulūžę rėmai siųsti ginklų dirbtuvėn.

Pastaba prie Nr. 6. Kaip taikytos tikrina, ar ugnies vikšras užtenkamai pasikėlęs?

Pastūmęs rankeną priekin ir atidaręs dangtelį, paleidžia ją pamazu atgal ant sulaikiklio, kairei rankai spaudžiant iš virsaus ugnies vikšrą. Turi būti girdėti 2 brakštelėjimai: *pirmutinis*, kada rėmų plunksnelės išoka į ugnies vikšro sonines ištrizas išemas; *antras*, kada viršutinis nuleidikas paleidžia dužiklį nuo atsargos trinkos. Jeigu brakštelėjimai įvyks šioje eilėje: rėmų plunksnelės — viršutinis nuleidikas, tuomet ugnies vikšras užtenkamai pasikels; jeigu jie įvyks kartu, galima dar vartoti spyna; jeigu priešingai įvyks: viršutinis nuleidikas — rėmų plunksnelės, tada spyna pakeisti ir pataisyti siūsti ginklą dirbtuvėn.

I.

2. Viršutinė čiuziklio virštis nulūžo; čiuziklis ne stumiamas desinėn.

3. a) Juostos (kaspino) prilai komieji pirštai nudilę arba nulūžę. Čiuziklis eina desinėn. Sovinys, kurį čiuziklio pirštai norėjo paimti, nebuvo laikomas pri laikomaisiais pirštais, ir juosta iškrito desinėn iš skersinio lango.

b) Prilai komų pirštušies spyruoklis persilpnas arba nulūžęs. Tapat klištis kaip ir 3a.

4. Čiuziklio pirštai nudilę arba jų plunksna persilpnas arba nulūžusi; čiuziklio pirštai neužsikabina už šovinio, einant čiuzikliui desinėn.

I. Prie Nr. 5 taikytojas nori užtaisyti, bet negali patraukti juostos kairėn, kadangi jau yra vienas šovinys tarp čiuziklio pirštų ir šovinių sulaikytojų.

II. Rankena sustojo eidama priekin, spydama atgal.

Ugnies vikšro ragiukai guli ant viršutinių kraštų viršut. plokštelių. Vamzdis priekyje.

Pakeisti gerklė; nauja svirtis idėti.

Pakeisti gerklė; nauji prilai komieji pirštai užmauti.

Pakeisti gerklė; naujas spyruoklis uzdėti.

Pakeisti gerklė; nauji pirštai arba nauja plunksna idėti.

Iš kairės tarp įvedamosios plunksnos ir gerklės priekinės sienės dektukas (arba kas nors) idėti, nuo ko įvedamoji plunksna stipriau spaudžia šovinius atgal.

Jeigu juosta kalta, pamainyti ją.

Geriau buožė iremti i petį.

5. Šovinių įvedamoji plunksna ne atstumia šovinio taip išilginin langan, kad ugnies vikšras galėtų jį paimti:

a) kadangi ji persilpnas;

b) kadangi šoviniai per tvirtai prikimšti į juosta (kaspina).

6. *Prie lengvojo kulkosvaidžio 08/15, kada taikytojas neužtenkamai įremia buožę i petį.*

II. Prie Nr. 1 ta
kliūtis atsitiks, pra-
dėjus automatiskai
saudyti.

Prie Nr. 2 kul-
kosvaidis nesaudo
normaliai ir galų
gale sustoja.

1. Gražinantis spyruok-
lis per stiprai įtemptas.
Atatranka per daug issiaikvoja
ir negali pastumti visas ju-
damąsias dalis užpakalinėn
padėtin. Ugnies vikšras nenusi-
leidęs žemyn gražina atgal tik
ką ištrauktą iš gerklės šovini
į isilginį langą, bet čia jis
įsispiria į kitą šovinį, kurį
pastatė čia čiuziklis ir ne-
leidžia spynai užimti savo
vietos.

2. Nauja perkietą juosta
(kaspinas). Šoviniai taip tvir-
tai laikomi, kad atatranka ne-
gali suspėti visas judamasias
dalis atgal pastumti. Šoviny-
dar neisejo iš gerklės, o gra-
žinantis spyruoklis jau pastū-
mė priešakinėn padėtin juda-
masias dalis.

II. Prie Nr. 3 kul-
kosvaidis saudo
pamazų, galų gale
tyli.

Prie Nr. 4 ran-
kena pasikėlė tik
keletą milimetrų,
paskui gąžinantis
spyruoklis vėl trau-
kia ją žemyn į su-
laikiklį. Taikyto-
jas nori paduoti
rankeną priekin,
bet greitai pasirodo
pasipriešinimas.

Kadangi graži-
nantis spyruoklis
vėl žemyn patrau-
kė rankeną ir ji at-
sigulė ant sulai-
kiklio, tai galima
priskaityti šita kliū-
tis ir prie I grupės.

Atleisti gražinan-
tis spyruoklis, sukant
suktuką laikrodžio ro-
dyklės kryptimi, kol
kulkosvaidis vienodai
šaudys.

Jeigu nauja juosta,
pirmiau atidaryti už-
tenkamai jos kisenės
ir išiesti ją.

Jeigu dėl drėgnu-
mo šoviniai taip tvir-
tai laikomi juostoje,
tuomet išimti šoviniai
ir atsargiai išdžiovinti
juosta, kabinant ją
lauke saulėje (ne
už karšto pečiaus!).

3. Besitrinančios dalys
per daug suteptos, ar-
ba apsišvelusios purvu.

4. Gaiduko kaištis arba
buksva nulūžo, ieseina iš
spynos skruostų ir neduoda
spynos svirčiai nusileisti.

Pastaba apie Nr 4): Kulkos-
vaidininkams reikia duoti mokinant
keletą kartų minėta kliūtis pašalinti,
nurodant svarbumą, prieš pradėdant
saudyti kuo smulkiausiai apžiūrėti
spyna ir patikrinti jos veikimas.

Pertraukti ugnį;
apšluostyti spyną bei
rėmų briaunas ir su-
tepti jas skysta alyva
(saltiesiu ore — ži-
balu).

Atidaryti dangtelį.
Gerklę išimti ir gra-
žinantį spyruoklį atka-
binti; uždara nuleisti.
Išimti abu skląstus;
paskui rėmus su vamz-
dziu ir spyna taip išimti,
kad apatinio nuleidi-
ko uodega galėtų per-
eiti per uždaro ašį.

Jeigu apatinio nulei-
diko uodega ne pe-
reina per uždaro ašį,
tai ji yra perilga ir
reikia išimti visas už-
daras su leistuvu. Tuo-
met išimti rėmai su
vamzdžiu ir spyna.
Išėmus rėmus, iš jų
lentelių briaunų išimti

spyna ir atkabinti
vamzdis. Klaidinga
spyna pakeisti.

*Atsitikus šitai kliū-
čiai prie lengvojo kul-
kosvaidžio 08/15, tik
ginklų dirbtuvė ga-
lės pašalinti ją, ka-
dangi reikės išimti
viršutinę užpakalinę
dežės ašis.*

Labiau įtempti gra-
žinantis spyruoklis.

III. Rankena sustojo
eidama atgal, spy-
na eidama priekin.

Ugnies vikšro
ragiukai guli vir-
šutinių plokšte-
lių apačioje.

Vamzdis prie-
kyje.

1. Gražinantis spyruoklis
persilpnai įtemptas; jam
neužtenka jėgos, judamąsias
dalis priekin pastumti.

III.

Nepradėti šaudyti
su silpnu spyruokliu,
kadangi tada atatran-
ka į skląstus ir užda-
rą perdidelė ir kul-
kosvaidis genda (žiūr.
I gr. 5 Nr. Nor-
malis kulkosvaidis
šaudo—su atatranks
padidintoju kaunamie-
siams šoviniams su
spyruoklio įtempimu
tarp skaitmenų 30-60.

2. Ugnies vikšro užlan-
kos išdilę ir neteisingai
laiko šovini; einant spynai prie-
kin, šovinys kliūva ne į šo-
vinio lizdą, bet į jo kraštą.

3. Viršutinis spąstas
nulūžo; kuprota plunksna
nulūžo arba persilpną. Šovi-
nys kliūva ne į šovinio lizdą,
bet į jo kraštą.

Pakeisti spyna.

Pakeisti spyna.

4. Išmetamosios triūbelės plunksna nulūžo; tūtelės susiduria su sulaužyta plunksna ir jų negalima išmesti.

Prie lengvojo kulkosvaidžio 08/15 minėta kliūtis neatšitiks, kadangi jis turi tik išmetamąją skylę (be plunksnos).

5. Susirinkusios dėžėje tūtelės (kai nulūžęs apatinis spąstas). Spyna negali prieiti prie vamzdžio, kadangi tūtelės sulaiko ją.

6. Sulankstytas šovinys. Tikslai nuo bloko šovinių su pakavimo į dėzes šoviniams gali būti šoviniai sulankstyti.

Kulkosvaidis sušuti ginklų dirbtuvėn; nauja plunksna įdėti.

Išvengti šitai kliūčiai jau is anksto, kada plunksna nudilusi, paiminti ji.

Pakeisti spyna. Tūtelės žirkėmis išimti iš dėžės.

Atidengus dėžės dangtelį ir atmetus spydiną išmesti sulankstytas šovinys. Žiūrėti, kad nutraukiant šovinį nuo ugnies vikšro, pastarasis būtų žemutinėje padėtyje. Spyna vėl įdėti ir užtaisyti.

7. Pasilikusis šovinio lizde tūtelės kaklelis (kai tūtelė skersai plysta). Kitas šovinys negali į šovinio lizdą.

Atitraukti spyną ir pažiūrėti, ar ne užlindo tūtelės kaklelis ant šovinio, kuris neįlindo į šovinio lizdą. Jeigu užlindo išmesti tą šovinį; jei neužlindo, tai nutrūkusią tūtelės dalį išimti su tam tikru įrankiu - ištrauktuku.

Dažnai atsikartojant tai kliūčiai, pakeisti spyna.

Spyną pamainius, vėl atsikartojant tai pačiai kliūčiai, vamzdį pakeisti (gali būti, kad šovinio lizdas perdidelis).

Skersinis nutrūkimas galima iš anksto numatyti, nes ant neįlindusio šovinio tūtelės, netoli brylelio galima pa-

8. Pribirėjęs parako šovinio lizdas (kai kulipka pasilieka juostoje).

9. Spyna į švaistiklį neteisingai įdėta. Tarp švaistiklio ir spynos svirties yra mažas tarpas. Spyna negali prieiti prie vamzdžio prizmos nuopiovos.

10. Šovinio pakrypimas. Dažniausiai pakrypimas esti tada, kai užtaisant traukiama juosta į kairę ir į save. Užtaisant kulkosvaidį reikia traukti juosta į kairę ir nuo savęs -- tuomet nebus pakrypimo.

stebėti juostelės arba skersinis įtrūkimas, kas rodo, jog tūtelės plyšta skersai.

Išvalyti parakas iš šovinio lizdo, nuo ugnies vikšro ir kitų besitrinancių dalių.

Arba pakeisti vamzdį.

Spyna teisingai įdėti. Norint atitraukti spyną, reikia rankena sukti priekin ir tuo pat laiku spausti žemyn ugnies vikšro ragiukai.

Juosta traukti kairėn ir nuo savęs, kartu spaudžiant renkeną žemyn.

IV. Rankena sustojo eidama atgal, spyruoklis eidama priekin.

Ugnies vikšro ragiukai viršutinių plokštelių apačioje.

Vamzdis užpakalyje.

11. Viršutinis spynos keteros apribotojas nulūžo ir jo dalys krito tarp ugnies vikšro ir spynos liemens priekinės lentelės. Ugnies vikšras negali pasikelti.

12. Viršutinio spašto dangtelis neteisingai įdėtas. Ugnies vikšras negali pasikelti, kadangi viršutinio spašto dangtelis susiduria su viršutiniu spynos keteros apribotoju.

1. Gražinantis spyruoklis atsikabino arba jis, arba bugno grandidė nulūžo. Judamosios dalys ne traukiamos priekin.

Pakeisti spyną.

Pakeisti spyną. Gerai uždaryti dangtelis spaudžiant jį žemyn.

Gražinantį spyruoklį vėl užkabinti arba naują gražinantį spyruoklį įdėti.

Jei kovos lauke šita kliūtis atsitiks, tai pamėginti surišti gražinantis spyruoklis su bugnu viela arba siūlu.

2. Gerklėje du šoviniai tarp čiūziklio pirštų ir sulaikytojų. Šovinys nebuvo paimtas ugnies vikro.

Einant rėmams vėl priekinė čiūziklis traukia kitą šovinį į kairę; bet į vietą atsistoti jam neduoda šovinys, kuris dar gerklėje.

Ta pati kliūtis gali atsitikti, kuomet perdaug įtemptas grąžinantis spyruoklis.

Atidengus dangtelį išimti gerklę ir šovinys, kurio perdaug, ištraukti žirkėmis iš išilginio lango.

Dar lengviau galima pašalinti minėta kliūtis šiuo būdu.

Atidengus dangtelį ir pakelus gerklę (ne iš mus jos), kol rėmai šoks priekin, paleisti rankeną atgal ant sulaikiklio. Paspaudus gerklę žemyn, ugnies vikšras paima šovinį savo užlankomis. Tuomet paduoti rankena priekin, kol šovinys išeis iš gerklės išilginio lango — netoliau, kad ugnies vikšras nenukristų žemyn ir paspausti šovinys pirštu žemyn (kaire ranka), kol jis įlīs savo

dugnu į viršutinio spašta išėmą; tada rankena visai paleisti priekin, laikyti ją kaire ranka, čiūziklis pirštais stumti į kairę (dešinė ranka), kol čiūziklio svirties pėdelė įeis į rėmų kairiosios lentelės išėmą — ne trauktijūstos kairėn, kadangi tuomet ta pati kliūtis pasikartos — rankena paleisti atgal ir gerklę žemyn spausti. Kulkos vaidis tuomet jau yra užtaisytas automatiškai saudymui.

Minėtos kliūtis pašalinimas net nakti neužima daugiau laiko kaip 15–20 sekundų.

Atidengus dėžės dangtelį pakelti gerklę, kad rėmai galėtų soki priekin.

3. Čiūziklio apatinės svirties pėdelė iššoko iš rėmų lentelės išėmos. Ši kliūtis tik atstinka kuomet

pėdelė arba išema nudilusios dėžės ispiovos gerklei įdėti išdilusios, arba kuomet dėžės dangtelis išlenktas virsun. Einant rėmams atgal pėdelė išsoka iš rėmų lentelės išemos ir užsikabina už priekinio kairiosios rėmų lentelės galo, neleisdama rėmams eiti priekin.

4. Atatrankos pėdintojo žiedas atbulai įdėtas arba dėl ilgo šaudymo paliko per daug sudegusio parako padidintojo gilzės, kad žiedas (*prie lengvųjų kulkosvaidžių 08/15. vamzdžio rankovė*) nebegali laisvai vaikšioti.

5. Vamzdžio lizdas nešvarus. Pūrvai dažniausiai įseina iš skystimo, jei kovos lauke buvo įpiltas į aušintuvą nešvarus vanduo. Vamzdis tada negalės laisvai slankioti.

6. Vamzdžio priekinis galas išpūstas. Vamzdžiui einant

atgal, jo priekinis galas negali išlįsti į atatrankos padidintojo užpakalinę gilžę ir vamzdis tvirtai susispaudžia.

7. Asbesto siūlas perstoras. Trynimas per didelės; vamzdis negali slankioti.

8. Atsisukęs vamzdžio žalvarinis žiedas. Žiedas ant vamzdžio neužsuktas kiek galint. Tarpeklys tarp vamzdžio nuopiovos ir dėžės plokštelių sumažėjo — ugnies vikšro ragiukai nepasikelia.

Kliūčiai pasikartojus, siūsti kulkosvaidį ginklą dirbtuvėn.

Išnarstyti atatrankos padidintojas; žiedas teisingai įdėti arba išvalyti žiedas ir padidintojo gilzės, įdedant juos į žibala.

Vamzdį išimti ir valyti; valyti vamzdžio lizdas, vamzdis gerai ištepti tepalu ir vėl įdėti.

Kirviu vamzdis išmesti. Nupiauti vamzdis

šaudant su atatrankos padidintoju negalima. Išėmus vamzdį, siūsti jį ginklų dirbtuvėn pamaityti.

Jeigu asbesto siūlas užpakalinėje cilindrinėje vamzdžio dalyje perstoras, tuomet pakeisti vamzdį ir mažiau asbesto užvyniuoti į aplinkinę isdrožą.

Jeigu asbesto siūlas priekiniame aušintuvo dugne perstoras, išsukti atatrankos padidintojas ir mažiau siūlo įdėti.

Pakeisti vamzdis. Žalvarinis žiedas siūriau užsukti.

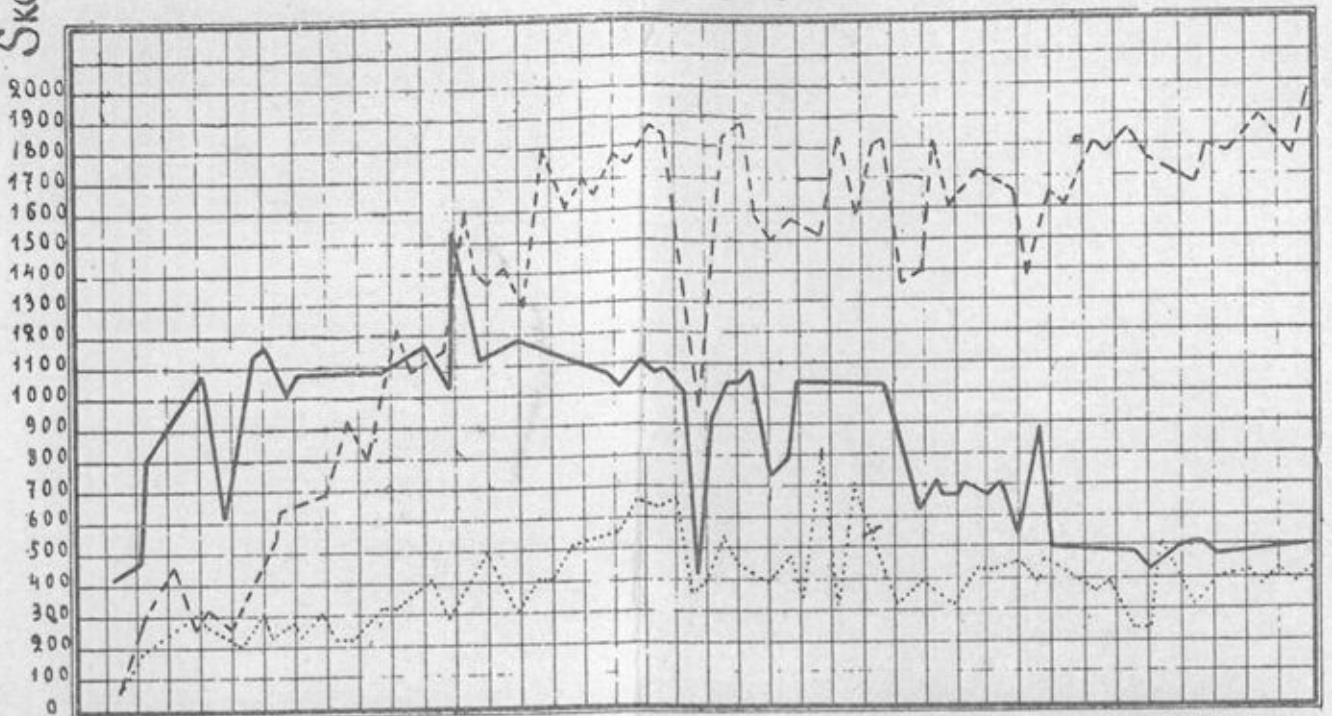
Nereikalingas
automatiškas šau-
dymas. (Nulei-
džiamoji svir-
tis nepaspausta,
bet kulkosvaidis
šauda).

- 1) Nulūžo mušamosios plun-
ksnos trumpojo galo viršutinė da-
lis. Mušamoji plunksna spaudžia
savo nulaužtu galu apatinį nulei-
diką—žemiau asies—ir neduoda
apatinio nuleidiko laikikliui išokti
i gaiduko mirties trinka.
- 2) Jei gaiduko mirties trinkos
ir apatinio nuleidiko laikiklio kraš-
tai išdilę, tai jie negali užsikabinti
vienas už kito. (*Šitos kliūtys*
galima išvengti, visados užten-
kamai paspaudžiant nuleidžia-
mąją svirtį priekin, prie lengv.
kulkosvaidžio—užtenkamai trau-
kiant šuniuką atgal.)
- 3) Šaltame ore nereikalingo
šaudymo priežastis gali būti leis-
tuvo prisalimas prie dėžės dugno
jo užpakalinėje padėtyje.

— 70 —
išimti vienas šovi-
nys iš juostos arba rei-
kalui atsitikus, *tuojau*
sustabdyti šaudymas,
tai galima ir patraukti
juosta kaire ranka
skersai i save.

Skaicius.

Kulkosvaidzių dirbimas 1917/18 metais Vokietijoje

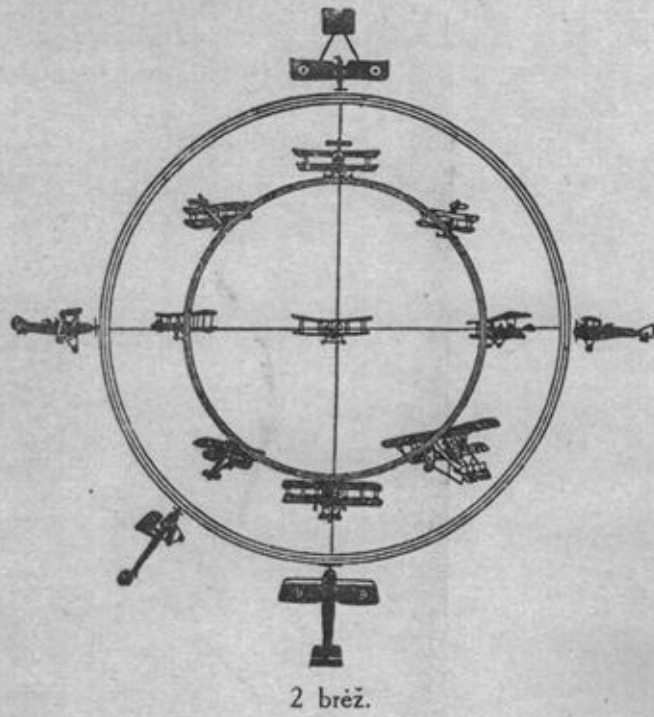

Mėnuo IV V VI VII VIII IX X XI XII I II III IV V VI VII VIII IX X

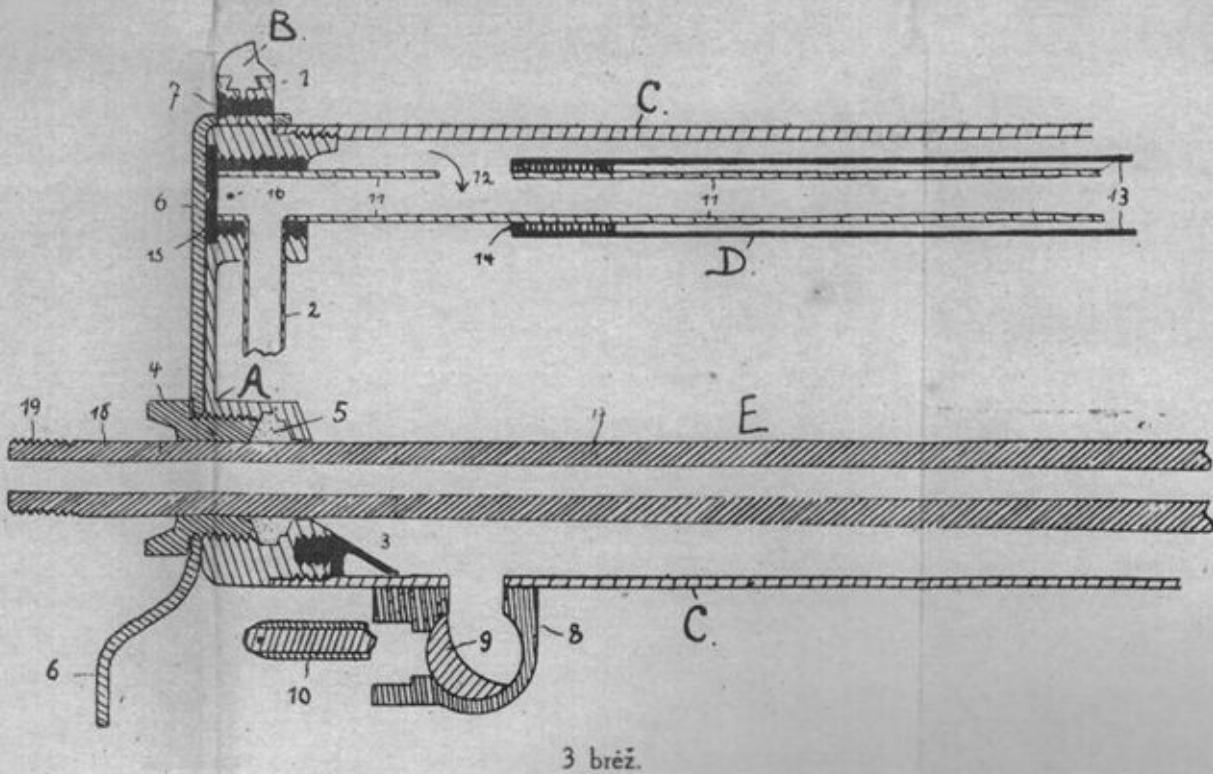
Savaitė 15/05 22/05 29/05 05/06 12/06 19/06 26/06 03/07 10/07 17/07 24/07 31/07 07/08 14/08 21/08 28/08 04/09 11/09 18/09 25/09 02/10 09/10 16/10 23/10 30/10 06/11 13/11 20/11 27/11 04/12 11/12 18/12 25/12 31/12

— : Sunkiųjų Kulkosvaidžių 0.8
 - - - : Lengrujų Kulkosvaidžių 0.8/15.
 : Lengrujų Kulkosvaidžių 0.8/18 ir. Kitų.
 I brėž.

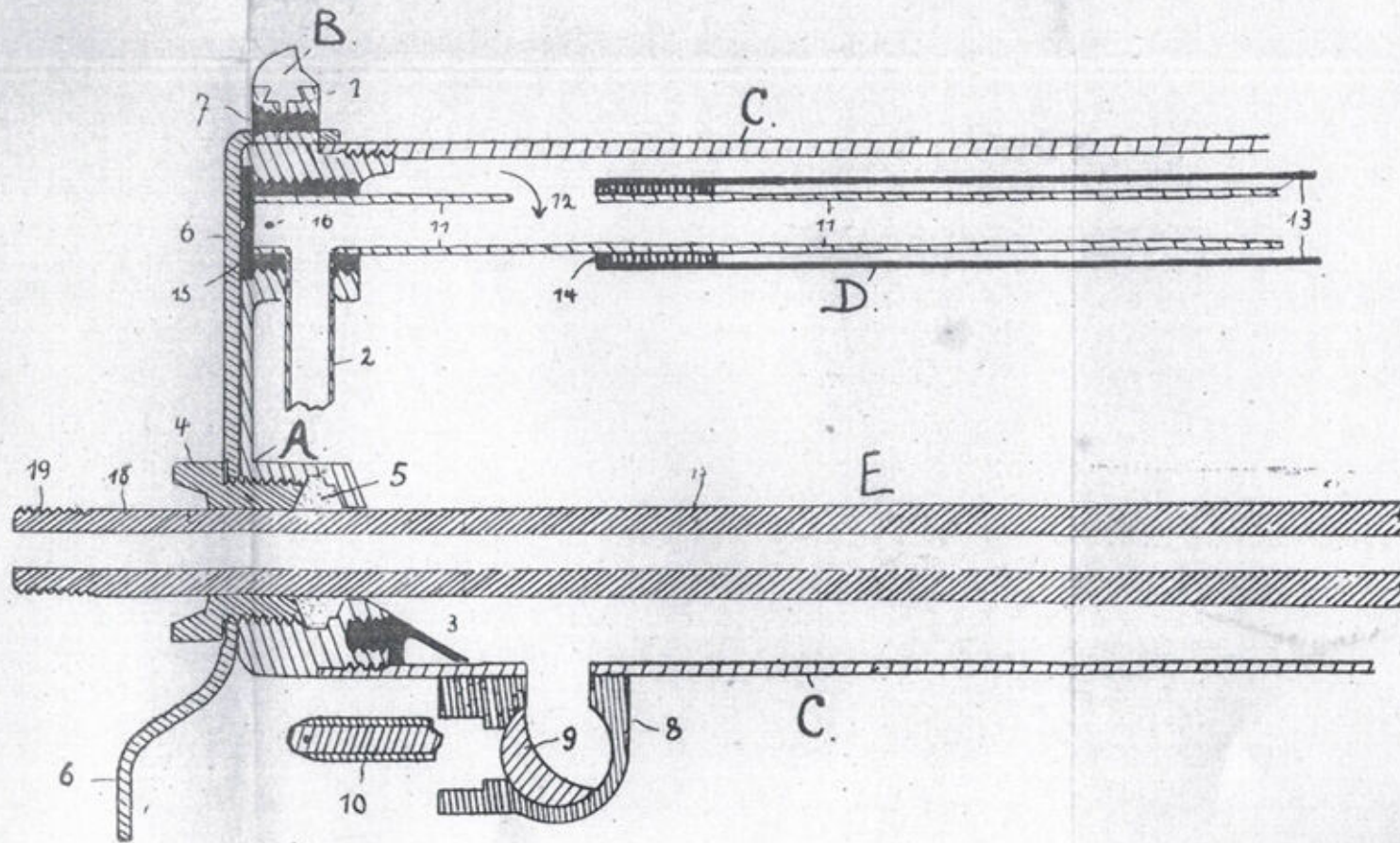
Skritulio sargas (Kreiskorn)

Priekinis aušintuvo dugnas

Priekinis aušintuvo dugnas

3 brėž.

A. Priekinis aušintuvo dugnas

- 1 sargo pamatas,
- 2 garų išeinamoji triūbelė,
- 3 įstrižas lovelis,
- 4 mažoji asbesto suspaudžiamoji rintė,
- 5 asbesto siūlas,
- 6 skydelis,

B. Sargas

- 7 sargo tvirtinamoji rintė

C. Aušintuvo triūba

- 8 išleidžiamoji dėžė,
- 9 išleidžiamasis velenas,
- 10 išleidžiamoji svirtis,

D. Garų išleidžiamasis įtaisas

- 11 garų renkamoji triūbelė,
- 12 garų įeinamosios skylės,
- 13 rankovė,
- 14 rankovės žiedas,

- 15 garų triūbelės uždaromoji rintė,
- 16 garų triūbelės uždaromosios rintės vinelė (štiftas).

E. Vamzdis

- 17 ilga koniška dalis,
- 18 priekinė cilindrinė dalis,
- 19 graižtvos užsukti atatrankos padidintojo mokomiesiems šoviniams vamzdžio taurelę.

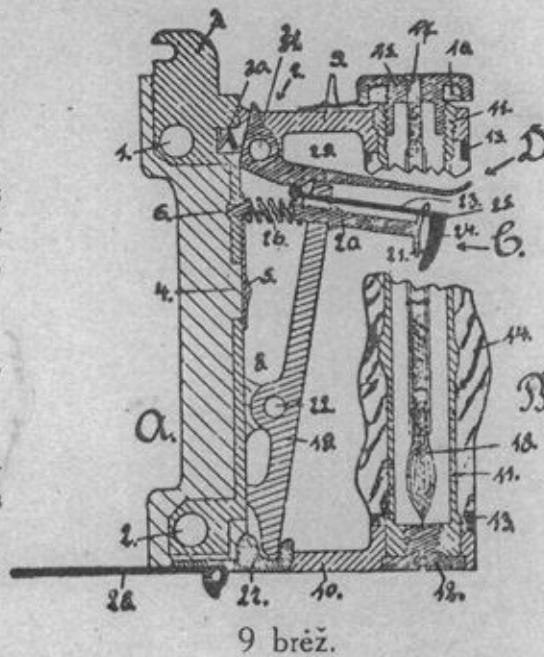
Uždaras

A. Uždaro sijelė

- 1 išgrąža uždaro kaistukui,
- 2 išgrąža uždaro ašiai,
- 3 uždaro iškišulys su išdroža dangtelio užsagai įeiti,
- 4 langas,
- 5 langinė,
- 6 aprėziamoji vinelė,
- 7 ausys atsargos ašiai,
- 8 ausys nuleidžiamosios svirties ašiai,
- 9 viršutinis ragelis su laikomąja plunksna,
- 10 apatinis ragelis.

B. rankinė

- 11 alyvos triūbelė,
- 12 laikomoji rintė,
- 13 laikomasis žiedas,
- 14 kotas (medinis),
- 15 dangtelis,
- 16 žiedas iš minkštos medžiagos,
- 17 teptukas su penzeliu,

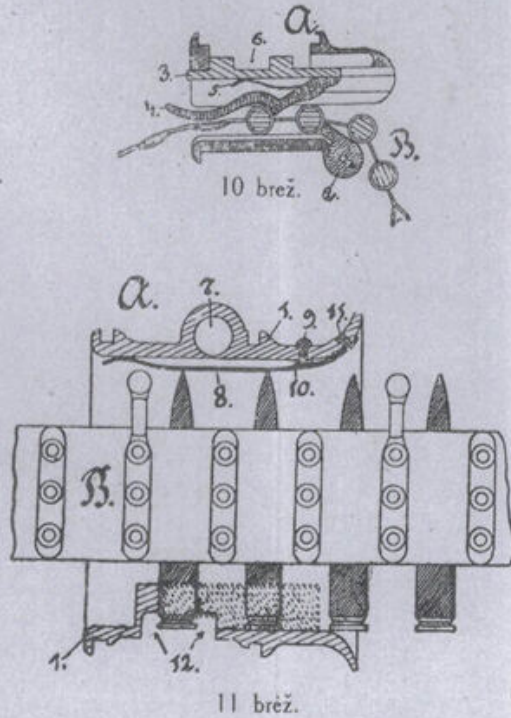
C. Nuleidžiamasis įtaisas

- 19 nuleidžiamoji svirtis,
- 20 spaustukas,
- 21 sulaikomoji vinelė,
- 22 skylė nuleidžiamosios svirties ašiai,
- 23 pakeliamasis velenas (ašis),
- 24 pakeliamojo veleno sparnelis,
- 25 pakeliamojo veleno vinelė,
- 26 nuleidžiamosios svirties spyruoklis,
- 27 leistuvo tarpdantis,
- 28 leistuvas,

D. Atsarga

- 29 atsarga,
- 30 atsargos spyruoklis,
- 31 skylė atsargos ašiai.

Gerklė su juosta (kaspinu)

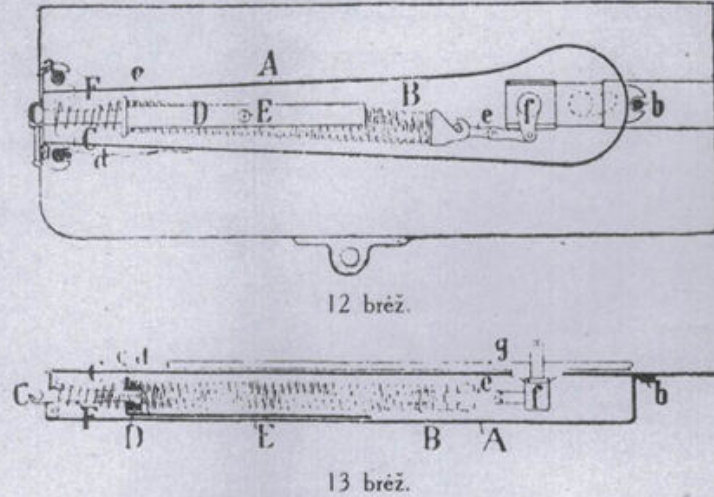
A. gerklė

- 1 sienelės,
- 2 kaspino (juostos) prilaikomasis pirštas,
- 3 čiužiklis,
- 4 čiužiklio pirštai,
- 5 čiužiklio pirštų plunksna,
- 6 guolis čiužiklio viršutinei svirčiai,

B. juosta (kaspinas)

- 7 išgrąža čiužiklio svirčių ašiai,
- 8 šovinių įvedamoji plunksna,
- 9 įvedamosios plunksnos nitas,
- 10 įvedamosios plunksnos nito gilzė,
- 11 įvedamosios plunksnos rintelė,
- 12 išilginis langas.

Gražinančio spyruoklio įtaisas

A. Gražinančio spyruoklio dėžė

- a) priekiniai dėžės dygliai,
- b) užpakalinis (kairiojo skląsto) dyglys,
- d) laikomoji plunksna,

B. Gražinantis spyruoklis

- c) gražinančio spyruoklio veržeklis,

C. Įtempiamoji rintelė

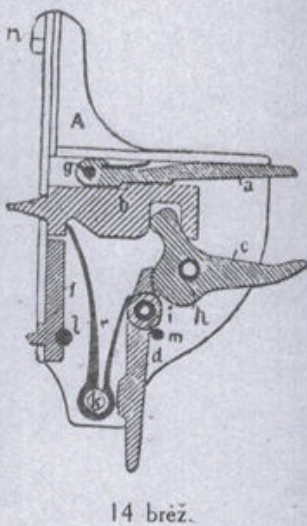
D. Rodiklio lentelė su žiedu

E. Rodiklis

F. Koniškas spyruoklis

- e) grandinėle
 - f) bugnas
 - g) kairioji rėmų lentelė
- } rėmų dalys.

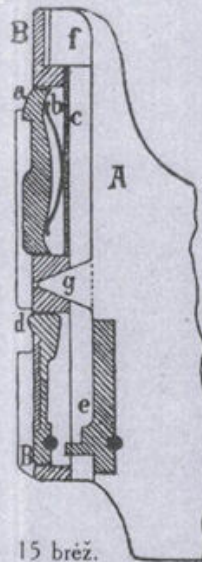
Spyna

A. Spynos liemu

- a) viršutinis nuleidikas,
- b) dužiklis,
- c) gaidukas,
- d) apatinis nuleidikas,
- e) mušamoji plunksna,
- f) apatinis apribotojas,
- g) viršutinio nuleidiko ašis,
- h) gaiduko buksva su kaiščiu,
- i) apatinio nuleidiko buksva su kaiščiu,
- k) apgaubos ir mušamosios plunksnos buksva su kaiščiu,
- l) apatinio apribotojo kaištis su kaisteliu,
- m) aprėžiamoji triūbelė,
- n) viršutinis apribotojas.

Ugnies vikšras

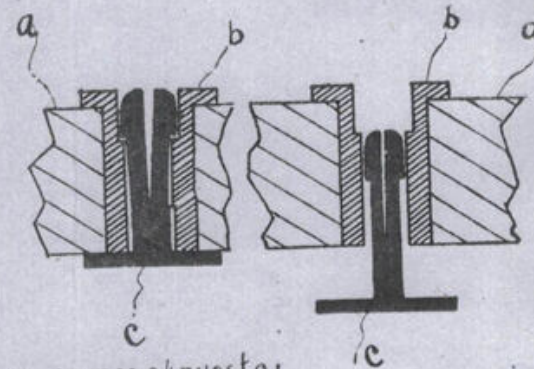

A. Spynos liemu

B. ugnies vikšras

- a) viršutinis spąstas,
- b) kuprota plunksna,
- c) dangtelis,
- d) apatinis spąstas,
- e) apatinis apribotojas,
- f) viršutinis apribotojas,
- g) skylė dužiklio snapiukui.

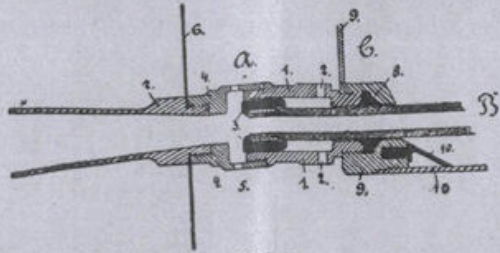
Buksva su kaiščiu

- a) spynos skruostas
- b) buksva
- c) kaištis

16 brėž.

Atatrankos padidintojas 08 kaunamiesiems šoviniams

31 brėž.

A. Atatrankos padidintojas (tūtinė)

- 1 užpakalinė gilzė,
- 2 užpakalinės dujoms išeiti skylės,
- 3 vamzdžio žiedas,
- 4 priekinė gilzė,
- 5 priekinės dujoms išeiti skylės,
- 6 skritulys,
- 7 koniška gilzė,

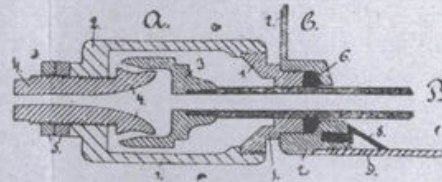
B. Vamzdis

- 8 asbesto siūlas,

C. Aušintuvas

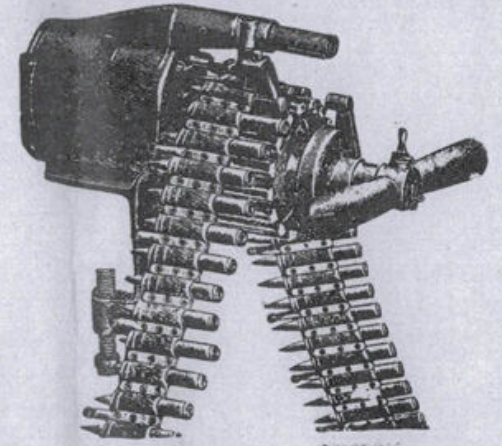
- 9 aušintuvo priekinis dugnas,
- 10 įtrižas lovelis,
- 11 aušintuvo triūba.

Atatrankos padidintojas mokomiesiems šoviniams

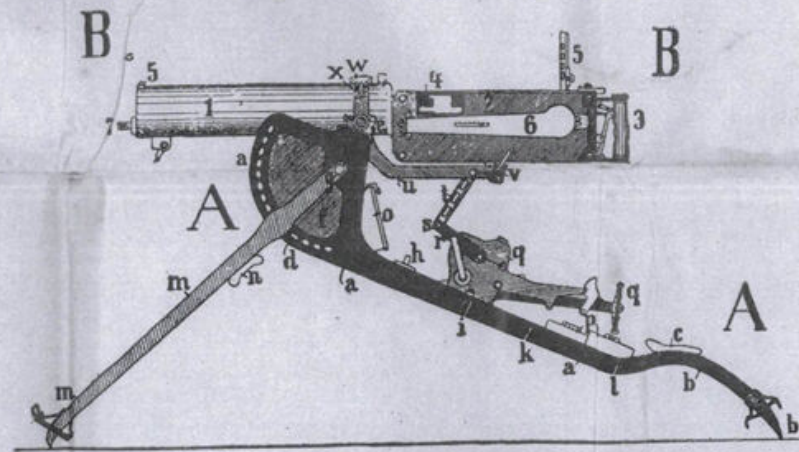
32 brėž.

Mašinėlė prikimšimui šovinių (prirengta šovinių prikimšimui išlyginti)

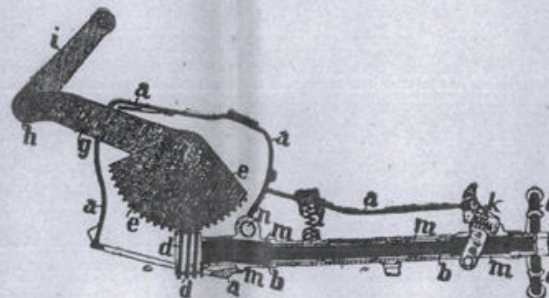
33 brėž.

Stovas (rogutės)

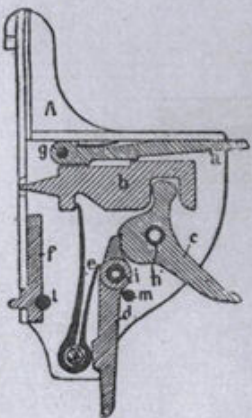
34 brėž.

Kilojamasis įtaisas

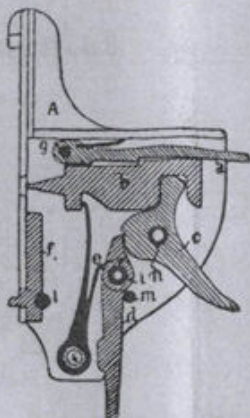
- a) sienelės,
- b) sklaidomojo ratuko velenas,
- c) sklaidomasis ratukas,
- d) rintė,
- e) danų sektorius,
- f) kilojamosios svirties ašis,
- g) kilojamoji svirtis,
- k) saga su spyruokliu,
- l) spaudžiamasis spyruoklis,
- m) sklaidomojo ratuko veleno guolis,
- n) sklaidomojo ratuko veleno guolio ašis (sukimo punktas).

Apatinio nuleidiko laikiklis įsoko į gaiduko mirties trinką.

17 brėž.

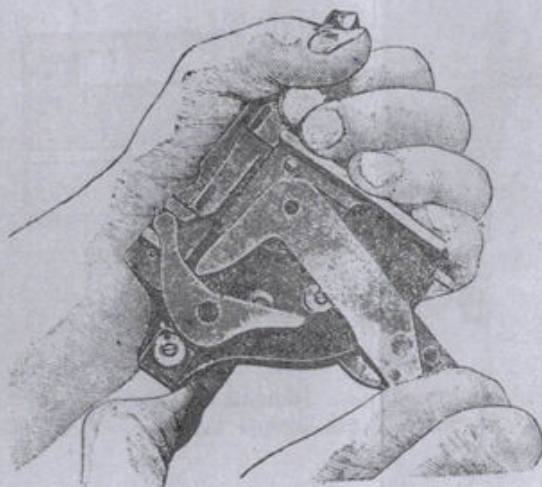
Viršutinis nuleidikas užsoko už atsargos trinkos.

18 brėž.

Spynos paleidimas

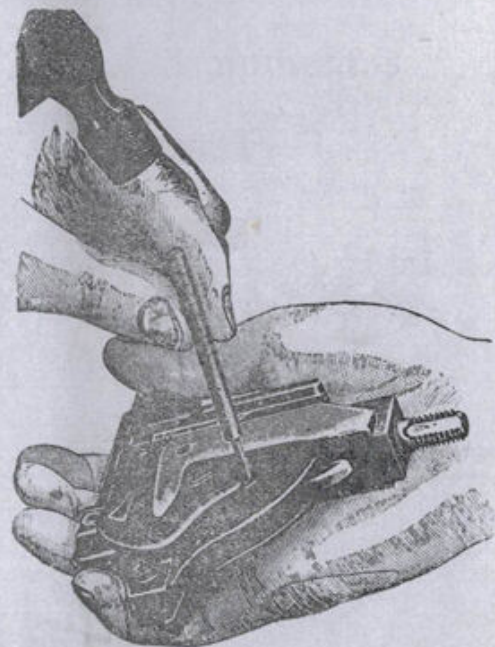
Ugnies vikšras turi būti viršutinėje padėtyje.

19 brėž.

Spynos išnarstymas

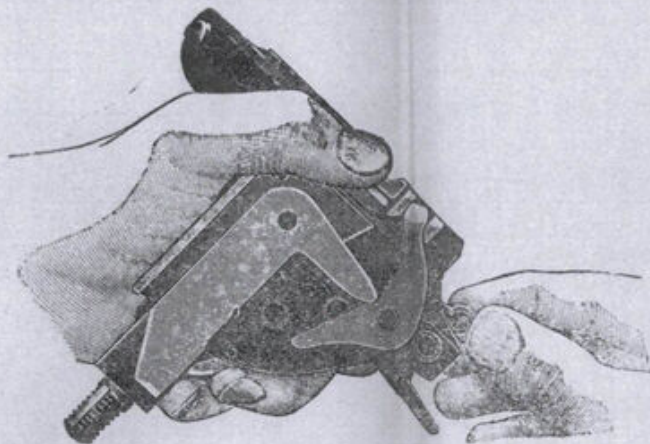
Vienas kulkosvaidininkas paima spyną į dešinę ranką, tuo tarpu kitas iškaliku ir kulkosvaidžio plaktuku išmuša kaiščius ir buksvas iš spynos skruostų.

20 brėž.

Įdėjimas mušamosios plunksnos

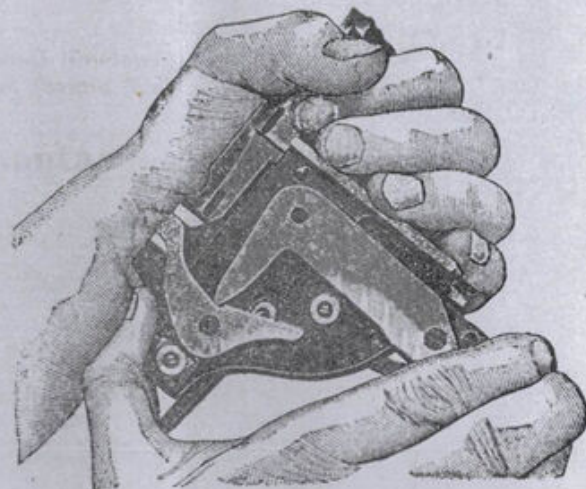
Spynos svirtis ir gaiduko uodega turi būti aukščiausioje padėtyje.

21 brėž.

Spynos atlaužimas

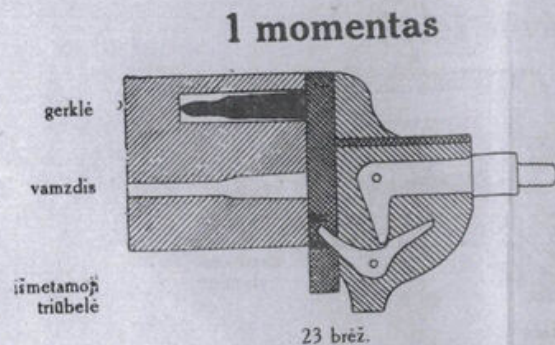
Neliesi apatinį nuleidiką nykščiu. Spynos svirtį stiprai žemyn paspausti.

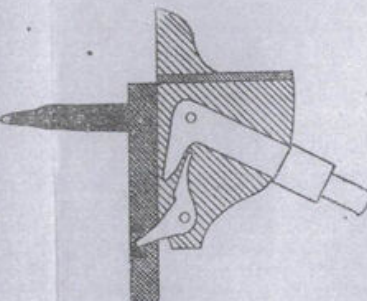
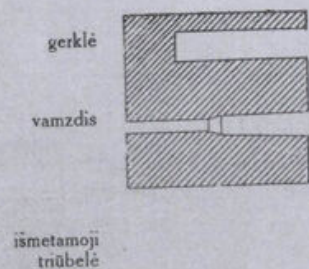
22 brėž.

5. Šovinių kelias šaudant

2 momentas

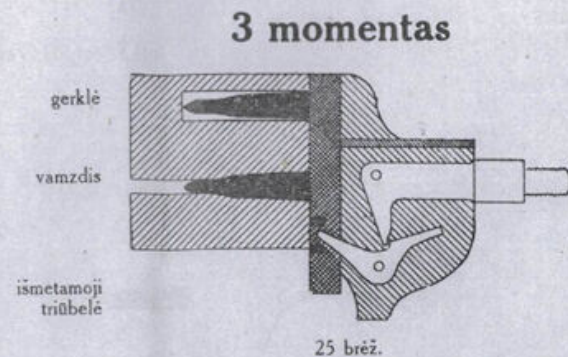

1 šoviny s paimtas išilginiame gerklės lange ugnies vikšro viršutiniu spąstu

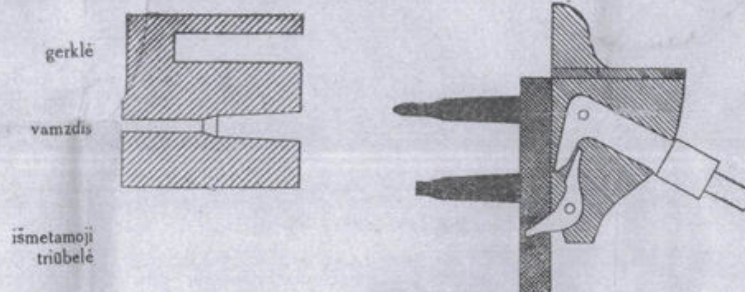
24 brėž.

Ugnies vikšras ištraukė 1-ąjį šovinį iš išilginio lango ir, einant spynai atgal, nukrito žemyn

1-as šoviny s dabar įdėtas šovinių lizdan, 2-as paimtas viršutiniu ugnies vikšro spąstu

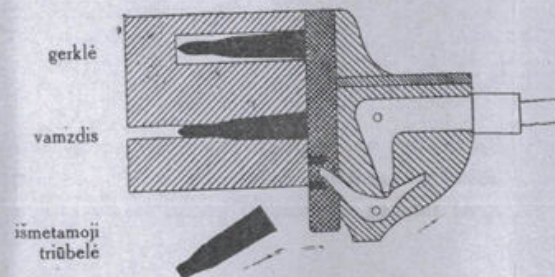
4 momentas

26 brėž.

1 iššauta gilzė dabar stovi prieš išmetamąją triūbelę, o 2-as šoviny s prieš šovinio lizdą

5 momentas

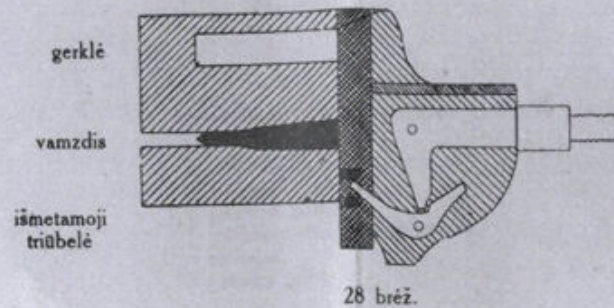
27 brėž.

1-as šoviny s (jo gilzė) išmestas pro išmetamąją triūbelę, 2-as šovinio lizde, o trečias paimtas viršutiniu ugnies vikšro spąstu

Pastaba: prie sunk. kulkosvaidžio 1-as šoviny s (jo gilzė) pirmą kartą neišmestas pro išmet. triūbelę, bet laikomas išmet. triūbelėje plunksna ir tik kito šovinio gilzė išstumiamas laukan.

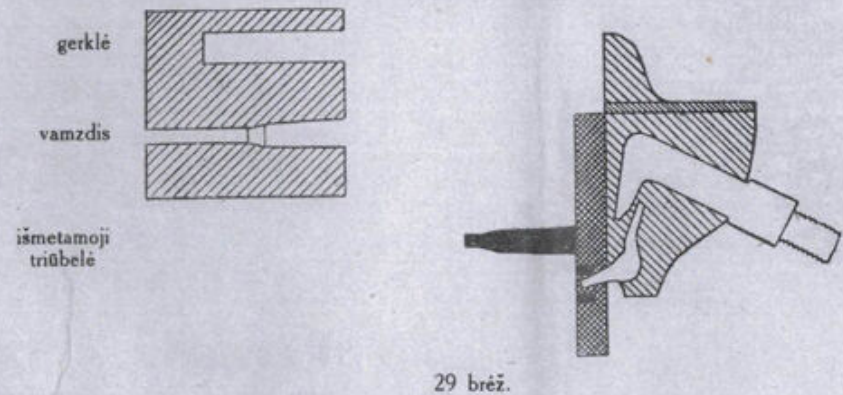
6. Šaudymas atskirais šūviais

Prieš šūvio

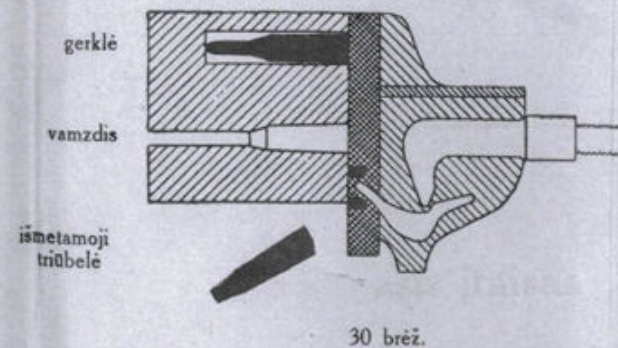
1-as šoviny s šovinio lizde. 2-as šoviny gerklėje laikomas juostos prilaikomaisiais pirštais, reiškia: dar nėra išilginiame gerklės lange

Šaudant 1 momentas

1-as šoviny iššautas; jo gilzė stovi dabar prieš išmetamąją triūbelę

2 momentas

1-as šoviny (jo gilzė) išmestas pro išmetamąją triūbelę. 2-as šoviny paimtas viršutiniu ugnies vikėro spąstu išilginiame gerklės lange

Priekinis aušintuvo dugnas (Vertikalis pūvis)

A. Priekinis aušintuvo dugnas

- 1 sargo pamatas,
- 2 garų ieseinamoji triūbelė,
- 3 surakinamieji pirštai,
- 4 guminis žiedas,

B. Sargas

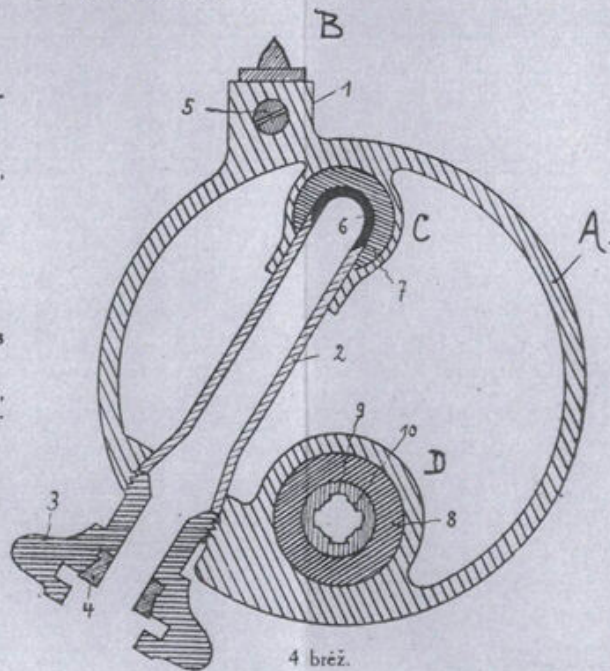
- 5 tvirtinamoji rintelė,

C. Garų išleidžiamasis įtaisas

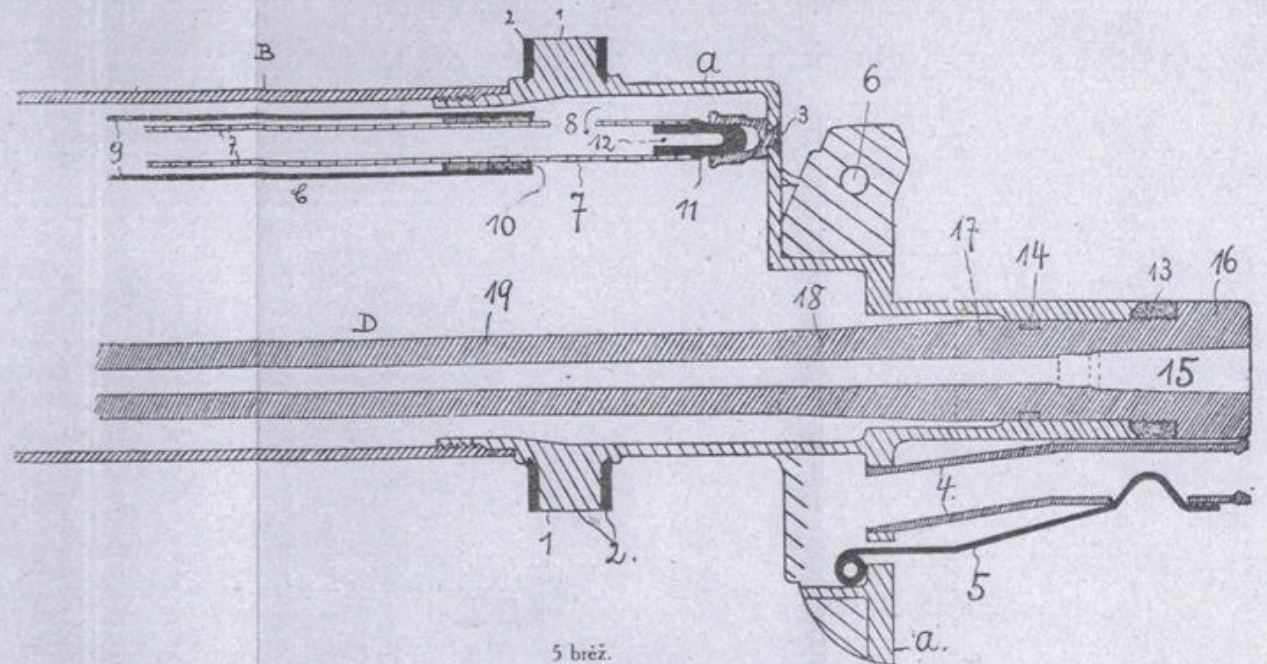
- 6 garų renkamoji triūbelė,
- 7 garų triūbelės uždarojimoji rintelė,

D. Vamzdis

- 8 atatranks padidintojo, užpakalinė gilzė,
- 9 išdrožos (graištvos),
- 10 laukai.

Užpakalinis aušintuvo dugnas

A. Užpakalinis aušintuvo dugnas

- 1 gembė,
- 2 gembės žiedas su vinele,
- 3 garų triūbelės dyglio lizdas,
- 4 išmetamoji triūbelė,
- 5 išmetamosios triūbelės plunksna,
- 6 skylė dangtelio ašiai,

B. Aušintuvo triūba

C. Garų išleidžiamasis įtaisas

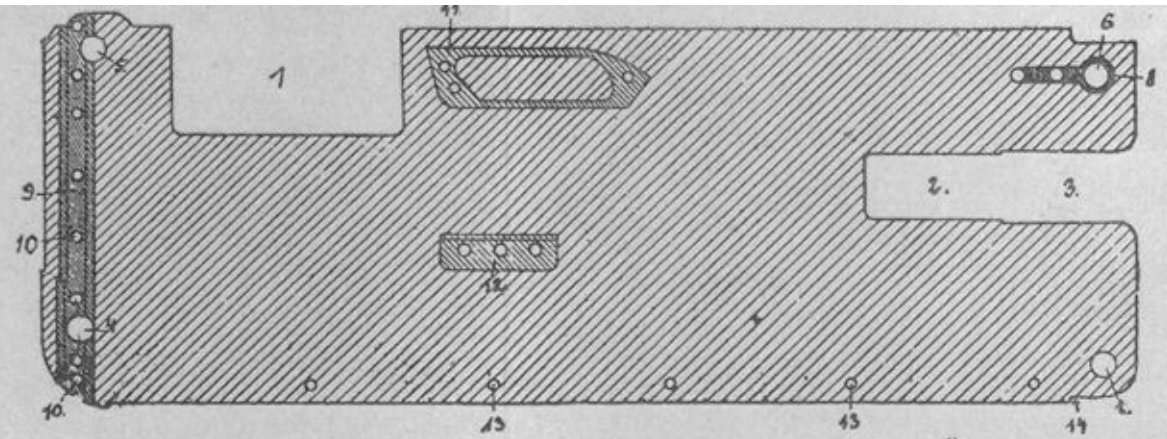
- 7 garų renkamoji triūbelė,
- 8 garų įeinamosios skylės,
- 9 rankovė,
- 10 rankovės žiedas,
- 11 garų triūbelės dyglys,
- 12 garų triūbelės dyglio vinele,

D. Vamzdis

- 13 vamzdžio žalvarinis žiedas,
- 14 asbesto siūlas,
- 15 šovinio lizdas,
- 16 vamzdžio prizma,
- 17 užpakalinė cilindrinė dalis,
- 18 trumpoji koniška dalis,
- 19 ilgoji koniška dalis.

Dėžės siena (6 brėž.)

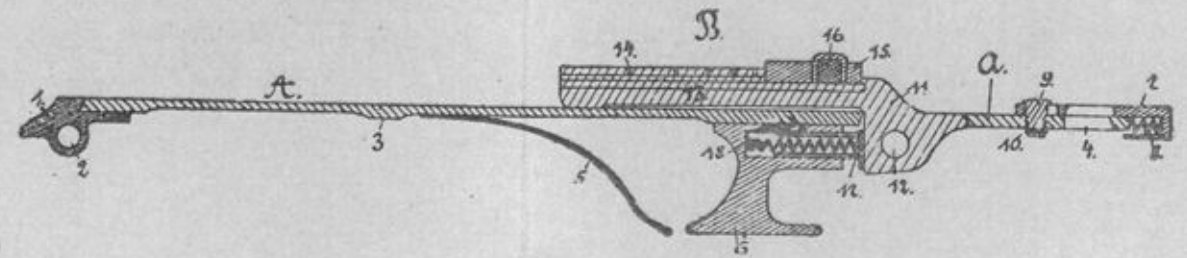
1 išpiova gerklei,	8 buksva uždaro kaištukui,
2 išpiova rėmams,	9 sujungimo sijelės,
3 išpiova skląstams,	10 nitai prie sujungimo sijelių,
4 išgrąža dėžės kaiščiui,	11 viršutinės plokštelės,
5 išgrąža dėžės dangteliui,	12 apatinės plokštelės,
6 išgrąža uždaro kaištukui,	13 skylės dėžės dugno nitams,
7 išgrąža uždaro ašiai,	14 išema nuleistam uždaru.

6 brėž.

Dėžės dugnas su leistuvu (8 brėž.)

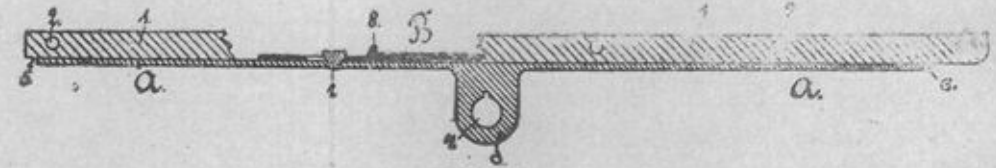
A. Dėžės dugnas	5 purvų išeinamoji skylė,
1 šoninės sijelės sujungimui su dėžės sienomis,	6 išema nuleistam uždaru,
2 skylės nitams,	7 dugno dyglys,
3 dugno ausys,	B. Leistuvai
4 išgrąža kaištukui,	8 leistuvo iškišulys.

7 brėž.

Dėžės dangtelis su taikikliu (7 brėž.)

A. Dėžės dangtelis	B. Taikiklis
1 dangtelio lenkimas,	11 taikiklio pamatas,
2 išgrąža dangtelio ašiai,	12 išgrąža taikiklio ašiai,
3 sustiprinimas ugnies vikšrui (priekalas),	13 taikiklio atspara,
4 išpiova uždaro iškišuliui,	14 „ skaitmenys,
5 dangtelio plunksna,	15 „ žymeklis,
6 spaustuvas,	16 „ žymeklio spaustukai,
7 užsaga,	17 „ spaudžiamoji gilzė,
8 užsagos spyruoklis,	18 „ spaudžiamosios gilzės spyruoklis.
9 užsagos rintė,	
10 nitas užsagos rintei įtvirtinti,	

8 brėž.